

Panna
Orleanská;

612

G. Görresa

06

Josefa Zimmermanna.

Panna Orleanská.

Die

G. Gërresa,

o d

Josefa Zimmermanna,

Zaplana u sw. Pawla.

(Číslo III. NÁKLadem DĚdictwJ Swatojanského.)

Probatá se to tuhé obalce je 10 Kr. št.

W Praze 1836.

W knižeci arcibiskupské knižtiskárně, tiskem Wáclawa Epinky.

„Dobry bog glem bogowal, bly glem bofonal, wiru glem jachowal.“

II. Xim. 4, 7.

P ř e d m l o u a.

Gaškolí katolická Cirkle od časů ukrutných Nerónů až na časy neynowěgšší s mnohými protivníky zápasila, a i za dnů našich rozličnými způsoby násilí trpí, tať že staro gegi smutný se bñti zdá, — z čehož wěrní a horliví katolíci nemálo se rimauti, nepřátelé wšak se radugj: přede při sobě gašo řdy gindy má, což gi nad wšecky tohoto swěta útoky wznessenau činj, taťže se raduge, že hodna učiněna gest, pro gméno Páně pohanin trpěti (Skutk. Apost. 5, 41.), an po wšecky wěky wěkůw wyřčení Božského zakladatele se naplauge: „Brány pekelné nepřemohau gi.“ Nebo obrátjmelí zraky swé na muže wleučené a wěhlasné, gašoť gsau: Stolberg, Slegel, Müller, Katerkamp, Ristemaker, Möhler, Günther, Görres, Pabst a gi: nj: wšim právem tážati se můžeme: řdy, od strašných dob šestnáctého století a bauření tať skwělé hwězdy na obloze cirkewnj se třpytily? — Řdy, od strašných dob století šestnáctého Cirkew katolická taťowé obránce w lůnu swém mila? — A gať mnoho wñborných bohoslowných časopisů, obran Cirkwe katolické, sem tam

zvlášť za nassich časů vychází? — Gmenowán tuto bud' zvlášť: Widentský, Bonniský, Zübingiský, gaž o i ústavy, zvlášť w Rakausku a w Baworsku k wydáwánj a k rozmnožowánj dobrých kněh, w duchu katolické Cirkwe sepsaných, založené; — w čemž i nasse rozmilá vlast, slavná Čechie vyniká, gaž o tom i z fausednjch dědin zprávy náš dostly. — Magazin für die Literatur des Auslandes: Berlin, 1836. — Weilage zum Katholiken, Jahrgang 1836. — Speyer. — Události, w knihách těchto obšírněgi wyprawowané, paměti hodné gsau; zvlášť pať tři pro swau tažočka přibuznost, na pamět uwezeny býti zasluhuji, poněwadž gimi wssudy zvláštnj dobročinnost, wraucj lásky k Bohu, gaž o i podivná wjry katolické rekonost, se progeruge. — Thto pať spisů, w nichž o této dobročinnosti, lásce a rekonosti wjry katolické čteme, wysly pod názvem:

a) Die Barmherzigen Schwestern von Nancy.

b) Die Visionen der Nonne Anna Katharina Emmerich, und

c) Die Jungfrau von Orleans. — Poslednj z dotčených, pod názvem: *Panna Orleanská*, dle pana Görresa sepsaný, lastawému čtenářstwu tuto ipodáváme.

Panna Orleanská.

Za času, an mečem a hrdinstau ruřau Cjsaře Karla Velikého Sigismund, z kmene Lucenburřských spravedlnosti hágil a zastával, a na stolici sw. Petra Papež Alexander V. seděl, žiw byl w Domremy, malé wesinici we Francouzsku, na pomezí Champangském, Burgundském a Lotharingském, zbožný muž gménem Šařob z Arku, s chotí swau Alžbétou, Romée řečenau.

Wedlé swědectwí wesičanů a giných sauseďů byli tito lidé zbožnj, rozřřasnja dobropoměstnj. Slaužice Pánu Bohu srdcem upřímným, i dítřj swé pečliwě wychowávali; a pěstugice gich w bážni Božj, počátku wšj maudrosti, wšsem rodičům w pěstowání dítel následowání hodný přjklad pozůstawili; še swými také sauseďy w blahém pořogi žiwi gsauce, ode wšřech ctění a milowání byli. An w potu twáři i nepotřebněgšich wěcj ř zachowání žiwota, a to wzděláwáním polj a hljdáním dobytka, dobýwali, gich žiwobytj mnohé nesnáže práždno nebýlo; než srdcem wděčným a myslj spořogenau wšřeho, cožkoli dobrotiwě ač newiditedlná prawice Božřřá widitedlně udělowlala, požímagjce, milerádi i s nuzným žtělowali bližnjm; by i gim někdy Báh milosřdným býti, a we swém nadhroždném řrálowsřwí hogně obplatiti ráčil.

Dědina, v kteréž tito zbožní lidé žili, požehnaná a přemilá země. Ode všeho hluku vzdálené údolí, zelenošťvancemi poseté lukami, aurodnau svou polností, bugnými stěpnicemi, pečlivě vzdělanými vinohrady, milomírně se rozprostírá; všudy libá tichost se rozlévá. — Středem veselí se wine mladistvá řeka Maas, poťogně kolem přilehlých vesnic, pěkných chrámů Božích a starobylých hradů plynauc. Na vyššinách vstáť hor nebesných strmí až posud rozpadlíný prastarých temných lesů; vzhůru se pnaucí stromy, dávnověké gedle, počernalé smrky, stáloperné duby, němí svědkové minulých rodů a dob s uschlými korunami, gimiž, bezčetně prudká lomcovala víchřice, vážně, v krásné a sladce taťorka se usmívající údolí žragice, na květaucí a přelstým květím poseté údolí, hledí; právě tať gaťo mysohý zkusený věť na mladý, gehoť žádná života baťe se nedotknula, se dímá.

Vesnice Domremy u prostřed míst Neufchateau a Vaucouleurs ležící, náležela osadať k faťe vesnice Greux, a byla bezprostředně nábyťeť francouzské koruny. Za dob tehdejších cizí kólem a kólem obklopená vrchností, na neyvzdálenějším pomezí Francouzském ležíc vpowinné lásce k dvoru královskému setrwala; an věrnost gegich obywatelů ustavičným bogem sesilivši, gestě stálegši učiněna byla. Co se duchovního řízení doťhče, náležela vesnice Domremy k Germanii, a biskup gegi byl biskup Toulský, arcibiskup pať Tremirský.

Sproštícká chysse, w njžto Šafub z Arku s choj swau Alžbétou Romée, před wíce, nežli čtyřmi jtu lety bydlel, až podneš t widěnj gest. Gestugjci tuto chysse snadno pozná, an nad flenutýma dweřma flečjci pannu w rytířském oděnj, gegjžto rlasj po sšigi se linau, spatřuge. Dstřj zub časů, obraz gjž sem tam porussil; a wšak pod obrazem w flenutj dweřj posawad tři znašy se spatřugi. Prwnj w pramo wypodobňuge meč, s špičkau wzhůru, a na nj napjchnutau králowškau forunu; druhj w lewo wypodobňuge tři radlice, a u prostřed gich tři lilie, starowěšy znaš francouzšj, se nacházi, a nad njm čumáč klasů a brožnů s nápisem: „Ať žige pracowitoš! ať žige král Ludwjk!“ a paš zaznamenán roč 1481.

Nepomyslił si ničdy sprawedliwň Šafub z Arku, že po mnoha stěch letech, gaš wznessenň taš sprošň tudy gdaucj, před geho obydlim se zastawj a na obraz flečjci panny a na tři znašy swě zrašy upjratj a bedliwě zpytowati bude: čj asj památce toto wšedčo zaswěceno gest? — Ačkoli gjž dráhně let do moře wěčnosti uplynulo, mnohň mnohomohaucj čmen wyhynul, a mnohň nádhernň rod w zapomenutj přissel, taš že mįsto, kde působil, žil a dořonal, ani známo nenj: předs dotčená chysse rodiny z Arku, dořawád wděčnost w srdcįch lidských neymenšjho mįsta mįti bude, ani nepozdněgšjmu potomstwu z paměti newypadne; a to gediné za přjčinau, poněmadž prožřetedlnost Božšá tento přjbyteš zwlášt řjčila, a poněmadž zde Šohanna z Arku, (Seanne d' Arc) gi-

náš Panna z Drlanšťá léta Páně 1411 světilo
životu spatřila. Dnať gest ta zprvu dotčená fle-
čicj panna w oběnj rytířském, gegymužto rodu
znať s mečem wytaseným a s královšťau foru-
nau dán, by i nenyozdněgssjmu wědomo bylo po-
tomstw, že Johanna od pluhu swého otce, gaťž
znať s třemi radlicemi swědčj, králi swému w
nenwětssjm nebezpečenstwj na pomoc spěchagj,
mečem liliowau Francouzského králowstwj korunu
zase dobyla.

II.

Johanna měla tři bratry a gednu sestru, u
prostřed gichž giž záhy, w autlém věku, zvláštňj
prostosrdečnošj, dobrotau a zbožnostj vynikala.
Spráwn, gegjho dětinného věku se týkagicj, wjce
než třidceti očitými swědky wsselikého druhu,
wznessenými i sprostými, rytíři i kněžjmi, krá-
lowšťými úřednjky i rolnjky, ženami i muži, o-
swědčené, náš došly; a wssični swědkowé ge-
dněmi ústy swědčj, že Anna giž od nenyautleg-
ssjho věku swého, wždyčy mramů byla neporu-
šených, štwaucj se španilau newinnostj gaťo krá-
sná hwězda na modrogasném klenutj nebeském.
Storo každy swědek o zvláštňj aginé ctnosti, kteř-
rau se štwěla, mluwj. — Byla čistého, pokorného,
upřjmuého srdce, sprostná a tichá co holubinka,
opatrná gaťo had; gasnost a zdařilošť rozumu
wssudy wstwjtala; pilná a pracowitá, hněmu a
netrpěliwosti prázdná; než welkodušná a rekow-
ná, taťje u wyplněnj powinnostj swého powolánj

nitby přelázel se nelekala. Především ale její zbožnost vychvalují; nebo plamenná láska k Zwürci a Dárci všeho dobrého, a odemzdání sebe samé do jeho nejsvětější vůle, byla ona zlatá vazba, jižto všední tyto ctnosti spogeny byly a věčný zdroj, z něhož plynuly.

U prvnějšího svého věku pomáhala svým bratřím polní práci konati, stáda vesničanů s jinými dětmi obapolně na pastvu vodivši; posléz v domácnosti milované máti své, která co zdárná dcera ctíla, nápomocna bývala; zvolášť pak v předení a šiti velikou hbitostí vynikala. Po vykonané práci týdně k malé lesní kapličce, jenž gestýně Matky Boží z Vermontu stála, putovala, an v tom její obveselení záleželo. Zato ode všeho hluku vzdálené místo, na chlunci za vsí blíže gebné starověké daubrawy se rozproslirajíc, až podnes žijícími dotčené kapličky pokryto gest, a již přírodou k tomu žijeno býti se zdá, by mysl lidí k Zwürci a Dárci všeho dobrého, který peřesté polní křítí tak krásně odjívá, že ani welkomocní panovníci tak odjíví negsá, gaťo gedno z nich, pozdvihowalo. Bylo místo to i také u veliké uctivosti a vážnosti po celém rozlehlém okolí, a vidí se k takovému přináležeti, v nichž již za šedé starověkosti pradědové pohanští svým bůžkům a bohyním obětugjce, slaužjwali; a kde za času pozdnějších první svědkové sv. náboženský Kristova, a mučedníci sv. Evangelium svým žgwené Božské prawby rozžali, odkud naprotom po všední sausedních dědinách poblesky sv.

Kristem Synem Božím zgewené prawdy wytkáže-
ly, a wssem w sijnú bludů sedjcím na cestu k po-
znání prawého Boha poswjtily. S také wsseli-
gafé bágky o mjiě tom se roznášely. Medaleko
totiž dotčené kapličky z mocného zdroje, woda
co křistal čistá, kterauž zwlášt zimničnjci pro
uzdrawenj pjiwali, se praudila. S zdrogi powěst
až posud se roznášela, že tam za časů pohanských
wodni bohyně sjdlily; gakož pať že až posawád
widjny býmaji, a že tam čarowné kořinky k na-
lezenj gsau. — Tam také wzhůru se pnul krásný
řarý buř, pod nazwem „Krásný Kwěten“ wssem
sauseďům múbec známý, gehožto kossaté wětwé
libého poskntowaly chladu, cestujcjh k odpoči-
nutj nabjzjegjce. A protož weselé sauseďstwo pod
„Krásným Kwětnem“ milerádo besedugje, ra-
dowánky a obžinky slawjwalo. Každého roku z
gara, na neděli, kdnž se w chrámjch Páně Lactaro
Jerusalem (wesel se Serusaleme) prozpěwuge, ry-
tjř a Pán hradu Domremy se swými cděnci a s
garau mládeži wesnickau ku Krásnému Kwětnu
slawně se bral. Weselé djtky prozpěwugjce kolem
starého Kwětna poskakowaly a k zdrogi běhagjce,
z palauku kwiťj přinášely, a spletšse wěnce we-
lebný Kwěten ozdobowaly. —

S Johanna pjitomna býmala; a wsšak, ač-
koli na wsseobecnych radowaněch podjl brala,
weselá nebyla, an srdce gegj nestěstj Krále Kar-
la VII. a krutý osud rozmilé wlaštj zámutkem
naplňowal. A protož za odwrácenj wsseobecné
strašti wssemohaucjho nebes i země Pána wraucně

vždy prosila. Nebo, ačkoli vesnice Domremy od rozlehlých silnic a lidnatých měst vzdálena byla: přede strašný hlahol wogny a strasti i po tichém údolí se rozléhal, an wesškerá Francauzská říše tehdyž na dvě strany, Orleanskou a Burgundskou se dělila. V této dwogitosti obě strany drahý čas ukrutně proti sobě zuřily; až konečně strana Burgundská, an wémoda gegi zavražděn byl, krwácegijí říši, a nešťastného, na rozumu pomateného krále Karla VI. Angličanům, starým dědičným nepřátelům, zrádně wydala.

V Domremy wšickni obywatelé až na gednoho králi swému wěrní byli, sausednj ale wesnice k straně Burgundské se připogila. Tauto dwogitostj, wesničané u weliký hněw obaplně rozpálení, nemilosrdně se pronásledowali, tať že tento tráwný hněw, giž i w mléfu mateřském wkořeněn byl, an i djetj gindy pokogných těchto wesnic polem k wálce proti sobě wyhážjwalj. Johanna, předřízená nehudatnéssj rytjře francauzské někdy do boge westi, nikdy se nepamatowala, žeby někdy na těchto dětských wálkách podjl byla brala; anobrž u prostřed sprostičkých obywatelů rozmanitého údolí, co tichá holubinka žima gsau, ode wšech milowána byla. A wšak tato ode wšech swědků wychwálená djwka, o nižto farář i wšickni wesničané swědčili, že neylepsj děwče wesškeré obce byla, a o které rytjř Albert z Urchiis před soudci meřegně wyžnal, že to gediná geho wraucj žádost byla, aby munebem takowé dcerussj popřáno bylo: tato sprostičká paštyčská

dívka, která všechy semerní národy podivením naplnila, ani čísti ani psáti neuměla; an její chudí rodičové s to nebyli, jí něco více, mimo Otce náš a Apoštolské vyznání mýru naučiti! — — — Patrný důkaz, gať mnoho srdce čisté, Bohu odemždané působí: opravdově více nežli vše umění a všechna maudrost, nádherností nasášená. — —

Že potom, o čemž v mnohých životopisích Swatých a Světic Božích čteme, kteráť totiž gich vnitřní poklad a mocnost lásky k Bohu, i na nerozumná směření působila, v životopisu zbožné Johanny se předsvědčujeme. Soudci totiž věku autlého, řduž bravné stádo na pastvě ostřihala, přilétávali prý z pole i z lesa ptáci, na její volání gať k soudruze své, chléb z ruky zobajíce. Necht to prawda, anebo toliko žagimavá povídka, kterážto wděčnost vlastenců reky si svou změniti a ozdobiti se snají: to prawdivé gest, že, řduž její rozgítěnání nepřátelé všeho se uchopili, a v té příčině vyslance, by po bývalém životě Panny se tážali a pídili, odeslali, tito nawrátivše se před soudci wděgně wznali, že ničeho neslyšeli, než gediné to, čimby sami své dcery ozdobené rádi widěli. To dosvědčil Jan Moreau, měšténin Rouenský. A toto svědectví wňšší ceny gest toho, že ptáci z její ruky chléb zobali. —

III.

Řduž tedy Johanna cestau wraucí lásky k Bohu kráčela, přišel i čas, w němž newiditelná všemohaucí Božská prawice, podivným způ-

sobem, gegiho u wnitř střetého života se chopila, by djwku k wýtečným činům předřízenau, k wznesšenému cíli přivedla. A wšak poněwadž žádnému ginému smrti podobenému té milosti popřáno nebylo, twáři nebeských wyslanců, genž wůli Boží djwce zwěstowali, užítí: tedy sama Johanna tuto nechť mluvjí, co napotom i před saudci wyznala, a mluvila.

„An Blahoslavenj nepřvé ke mnau rozmawali, tímto způsobem se to bálo. Wiž sedm let minulo, gá tehďáž za gasného letního dne okolo poledne w zahradě otcowské se zaměstnáwagje, od stra..y chrámové hlas wolagjje slyšela, a hle! přede mnau stála podobá, gasnější obkličend, gaťe gsem nitdy, gať žiwa newiděla.

Wzejřenj gegi bylo přiwětivé, tať gaťo ušlechtilého a dobrého člověka býwá; znamenala gsem třídla, blest na wšech strany a zástup angelů podobu obklopugjje. Nebo angelé mnoho fráte tu křesťanům přichážegj, ať oni toho neznamenagi; gá sama gsem ge uprostřed gich widěla. Bylť gest to angel Michael. Hlas geho byl nad mjrnu wážný; než gá tehďáž gsauc autlowěké djtko, welmi gsem se bála, podnybugje, zdali to angel Páně gest. Z uslyšerossi hlas tři frát wolagjje, přesvědčila gsem se, že to hlas angelůw. — Bylť gest to angel Michael. —

Prawil mi, bydy přederossim, dobrá a počestná djwka byla, Pánu Bohu ochotně slaužila a ráda do kostela chodila, že mi Král nebes w

pracech nápomocen bude. Potom mi mnoho o milosrdenství Božím vypravoval, vedlé kteréhož Král králů (Bůh) nad Francouzů se smiluje, a kteráť já králi mému na pomoc spěchati musím. Mimo to mi také pověděl, že sv. Kateřina a sv. Markéta ke mně přigbali, abych činila, cožkoli mi nařídí, an rozkazem Božím posláno, mne svou radou povedou, a v tom, což podniknu, nápomocny budou."

„Sv. Kateřina a sv. Markéta, každý angel Páně zvěštoval, že mně přisvědčí, rozkázaly, bych k setníkovi krále Francouzského, Robertu z Baudricourtu do města Baucouleurs se odebrala; ten je mě sice několikrát odbude; a však konečně přede vyslyší, a válečným lidem opatří, kterýchžto do vnitřních dědin francouzských uvedu, králi pomoc přinesu a tak obležení města Orleanu konec učiním. Potom i já mluviti se gala třauc, je jsem sprostá dívka, na koni jezdit a válečiti neznám. — Ony ale mi pravily, bych udatně rogenského praporce se chopila, že mi Bůh nápomocen bude, že král můj zase veškerým královstvem proti vůli všech nepřátel, vládnouti bude. Budiž dobré naděje, pravily, a gdi; a když k tvému králi přigdeš, užij znamení, by tobě uvěřil a tebe přijal. A tak tyto nešťastky sedm let mne vodíce, u všech okolnostech a pracech mi pomáhaly tak, že není dne, v němžto by ke mně nepřicházely. Neprosila jsem ge o nic, než o posílu na mém rogenském tahu, aby Bůh nade

wšsemi Francauzy se smilowati, a gegich města pod
 štít své wšemohauci ochrany přigjti ráčil; pro
 sebe žádné odplaty gsem nežádala, než aby dusse
 má spasení a věčné sláwy w nebesném králowstwj
 došla. Giž poneyprw blahoslawené užtemši,
 Bohu gsem sljbila, pakliby to geho wíle byla,
 w panenské čistotě za celý běh života svého se-
 trwati; a ony mi také sljbila, že mne, gaž gsem
 ge profila, do ráge dopremodj. — Swětice Boží
 mi nezažaly, gich nawštětowánj giným lidem
 oznámiti; a wšak gá se welmi ždráhala, své
 předsewzetj na gewo dáti, an gsem se Burğund-
 ských obáwala, by mému cestowánj ku králi ne-
 zbraňowali; žwlášt mého otce gsem se bála, že
 mi to přjsně zapomj. Ginať mi wolno bylo,
 rodiče o věci té, žprawiti, anebo wše mlčenjm
 pominauti; gá byh ale pro celý swět toho neby-
 la učinila, byh hlasu blahoslawených neposlechla.
 W giných důležitostech, otcí i matce poslušná
 gsem byla; tuto wšak ginať sobě počjnagje, za
 to gsem měla, že winy prázdná gsem; a byla-
 byh odesšla, kdybyh što otcu a što mateř měla,
 ano byšbyh i králowská dceř byla; nebo rozkazem
 Božjm odesšla gsem." — Tuto řeč mluwila So-
 hanna i za dob nejstrašnějšich, gaž se dále
 přeswědčime. — — Než příkrá to cesta, kterau
 dwořa kráčetí měla; bylo třeba od Boha oswojce-
 ného a Bohu pauze odemždaného rečowného ducha,
 kterýby wšedčen posměch swěta, každau sprostičlé
 djwce činěnou křiwdu, aufflebečné odbýwánj u

dvora královského, v počtě a v trpělivosti sně-
 šla, tak až to vnuknutím Božím vyslané při-
 náleželo, by u prostřed dvogostřích mečů a gizli-
 vých ohňů, v pravo v levo slehagících, pra-
 porec Páně unesla. Nebo která možná sprostí-
 člé chudé dítě, chudého, nepatrného pastýře dce-
 ři, newěřící a se posmjívající svět přesvědčiti, že
 gi Bůh, a to zážračným způsobem za nástrog
 svůj vymolil, a vymolenau zvláštní mocj ob-
 dařil? — — — Která možná by od nevydává-
 lenějšího pomezí Francouzského vsudy nepřá-
 tely obklopená, ku králi přišla, a vsj naděge
 zbaveného krále Karla VII. přemluvila, by po-
 slední pluk lidu válečného neznámé sprostě dítě-
 ce, která nikdy ani tábora nemiděla, tím méně v
 krutých bitvách se potýkala, svěřil: — A bytby
 král i mogšto svěřil, tu teprv boge, tu teprv
 kravé seče s vítězným nepřitelem v širém poli
 nastaly. A vsať duch zbožnau a rečonnau dítě-
 ku oživující s hůry byl: proč před Bohem se-
 be ponížimši, před světem rečonně praporec Bo-
 žj nesla, a s očima k nebesům pozdviženými, přes
 vsedčy propasti přeběhši, vznešeného, ku které-
 mu povolána byla, cíle dosla.

IV.

Obšírněby bylo vypravovati, gať baute
 strašné mogny blíž a blíž k vesnici Domremy
 se valila, gať dívka vyšší vedena gsau mocj své
 příbuzné a vesšteré sausedstvo o pravdě svého se-

Plánj přesvědčila, a přesvědčivší otcomské obydlj opustila; gať Robert z Baudricourtu třikrát gi odbyw, slyšeti nechtěl: potom předc, přisně zkaussel, co činiti newěda pochybowal, na rozpacích byl, a teprw, an i list od krále Karla VII. ho došel, rekonect a trpěliwost zbožné a usslechtilé djw-
ky znamenage, do Gh.nonu gi odeslal, kdež tiál Karel VII. u vyhnanjw, od své matky zas-
wržený, od nejbližšího wnuka svého newedy z Burgundu, wálečně sewřený, mocj wjtěžných Angličanů, pyssným wéwodau z Redfordu a z Gločestru tisfnutý, u meliké bjdě a úzkosti, se swým, giž na hlubinu zlázy se klonjcm dwor-
em přebýwal. A tať léta Páně 1429 dne 13tého Ledna w neděli Johana z Arku, nebem oswjcená bogomnice w městě Baucouleurs, kdež setnjť králowšťj Robert z Baudricourtu přebý-
wal, na krásně ozdobeného a osedlaného oře se-
dla, by swému králi w nehměťší bjdě, na po-
moc spěchala. Přátelé gi obklopowali, a zášup-
lidj welice se dirjicj, že autlá djwka, odmáží-
livě sobě počjnagjc, na cestu, pustými horami,
rozlehlými lesinami, přes gečjčj řeky a diwolé
toť wedaucj, angličtými a burgundštými dráby
positau, a k tomu wšsemu laupežnickau zběři,
nebezpečnau, se wydáwá!

Kterak, řečnēte nám, tážali se, kterak wám
možná na cestu se wydati, an wšsudj na wsse-
ctj strany, zborowé nepřátelstého mogsta sljdy
každého kautku wysšetřugjc? Gá se hrubých
mogjnů nelečím, odpowěděla wážno: anobrž

cestu otevřenau naležnu: nebo gestliže Angličti drábové silnice nebezpečné činj, Bůh Pán můg mne od nebezpečenstwj ochránj, až ku králi přigdu. K tomu gsem se narodila." —

A tať s důvěrností w pomoc Boží w průčelj oděnců gela, nebo hlasj blahoslavených, gaťž pravila, gj řekly: „Gdiž beže strachu, a řdyž před králem budeš, znamenj užřj král a přigme tebe a uměřj ti.“ S nj geli, třetj gegj bratr Petr z Arku, dva šlechticové, Jan z Mecu a Bertrand z Paulengy se swými oděnci, konečně posel královšťj s gednjm zbrognosse. Setnjš královšťj Robert z Baudricourtu k odgžděgjcj wolal: „Ged tedj: staň se coťoli!“

S geli, s mnohým nebezpečenstwjm zápasjce, an Angličťmi dráby wšfečj veřejné cesty pošáty byly; museli pustými lesinami táhnauti, často i studené potočj přebřednauti, a w nepatrných wesnicjch u cizjch nebezpečných lidj přenoclehowati; dwaťrát i celau noc geli. A wšselikém nebezpečenstwj zbožnau Zohannu nic tať welice nermautilo, gaťo že ceťugjc při službách Božjch přítomna nebyla. A protož po wyřkonané gedennáctidennj gždě, řdyž šťastně do mjsta Gierbois, šest hodin od Chinonu, řdej nestřastný král přebýwal, vzdáleného šťastně přigeli, hned zbožná Panna do chrámu sw. Kateriny se odebrala, řdej s wraucj srdce zbožnosti při třech slaužených msšech sw. přítomna byla; a odtud tať králi list odeslala, w němž se tážala, smjli do Chinonu se odebrati; gwěstugjc, že za sto a pa-

desáte hodin cestu wykonawšši, králi na pomoc přicházi, že mu potřebné zprávy nese, a že ho, ač nikdy předtím newidaneho, přede wšemi pozná."

V.

W strašných okoličnostech žil tehdáž král Francausšský Karel VII.; krutý csud-wesskerým dědinám ztázau hrozil. Wedlé umlowny, Filipem Burgundským, přigmim dobrým, s Angličany léta Páně 1420 w městě Troyes w příčině pomsty, an otec geho od Francauzů zavražděn byl, učiněné, byla swoboda říšse Francauzské zničena, národ Francauzský pode gho otroké Angličanů snižen; nebo Filip s rukau Kateřiny, dcery krále Francauzského, Karla VI., prowdané za Anglického krále Gindřicha V. i řízeni říšse Francauzské na chotě Kateřininu wznestl, a tak Dauphina*) Karla VII. wšeho práma koruny Francauzské, gaž pravil, zbaweného, s trůnu složil. Na rozumu pomatený král Karel VI., a w hněmu swém nepřirozeném pomateněgšši a proti wlastnjmu synu zuřici máť a králcwna, k této hanebné umlowě, gižto každý wěrný Francauz se zhrozil, a za newětšši potupu měl, swolili, tak že wládn, trůnu a koruny hanebně zbawený Dauphin, giž na den swadby své sestry Kateřiny, smutnau zkusenosti se přeswědčil, kterať sehnáný wálečný lid Angličanů, geho samého z wěrných až posud dědin, wyhánj.

*) Dauphin (bosén) gaž wědomo slowe každý dědic Francauzského trůnu.

— Vesskerá říše, mečem a ohněm vsselíhmi ro-
tami laupežnickými, a zběh vrahů a zákeřníků,
Francouzů, Angličanů, Burgundů, vogáků i
zlotřilými rolníky, hubena a ipleněna kvořela.
Na vssedky vssudy strany vraždy, laupeže, pálení
a potírání. Pole byly pustý, lid z vesnic wa-
lem se stěhomal a utíkal, a toliko tvrže a upew-
něné hrady poněkud bezpečného udělovaly místa;
i dobytel všemu tomu tať obvrhl, že gať mile
zmuť zvonu k pozdvížení volagjicjho na pastvě
zaslechl, k brandm města spěchal. Menhůře v
Paříži se dalo, kdež lid hladem a zimau ukrutně
trápen byl; nuzný lidé gebli, co svině žráti
nechtěly: ženy i děti ve dne i v noci po cestách
běhaly a křičely: „Umru hladem; zhyňu zimau!“
„Smilugte se na de mnau!“ Deset i dwadcet zmrz-
lých dětí mnohokráte na smetistých nalezeno bylo.
Krutá zima zuřila, a draví vlci z lesů až na
hřbitovy přicházegjce strassně škučeli, i na cestách
léta mrtvých žžjragjce.

Anglický král Šindřich V., choť Kateřinin, giž
léta Páně 1422. umřel, francouzské vsať vesskeré
říše nepedmanil. S pozůstavil dědice, dítě v
kolébce, genž péči svých bratrů věvodů z Bedfor-
du a z Gločestru tím napomenutím odporučil, by od
strany Burgundské nikdy neupauštěli, sic gináť
že weta bude po Anglické vládě ve Francouzsku.
Po málo měsíci povolal Bůh i nešťastného a
na rozumu pomateného krále, Karla VI. z této
straši; valné zástupy hladem zmořeného lidu,
nešťastného k hrobu doprowázely, hořké slzy wy-

lévagiče; nebo winu wšeobecne úzkosti neshastnému, an spolu přehořký kalich utrpení píti musel, nepřičítali. — Potom hned Angličský bític w Kolébce pozůstateně robě za krále Angličského a Francouzského gmenem Gindřicha VI. prohlásil; wšickni wšak wěrní Francouzi Dauphina za pravého dědice trůnu Francouzského, pod gménem Krále VII. uznali. Z pusté kapličky, w nížto vyhnaný bydlel, nyní praporec říše ponehyw wnesený, rozwigeli. To edny se dalo, wévoda z Bedfordu wšak mocí Krále Karla VII. i z wěrných se werných dědin vyhnutí usilowal. Na ten konec s sestrou wévody Burgundského se zasnauw, za což jí pogal. A wšak i rytířstwo krále Karla VII. statečně bogowalo, takže brzy k straně Angličanů, brzy k straně wěrných Francouzů wjtěžstwí se klonilo, hrady a twrze brzy dobyty brzy zase odgaty byly. Než Francouzi mocí Angličanů potírání bywše přjliš umdléwali; zvláště pak po bitwě u Verneuil swedené na hlavu poroženi, klesali.

VI.

Gak mile nepřátelé Paříže se zmocnili, bylo město Orleans stanowistě wěrných Francouzů. Mimo to bylo také taťorka branau, kterau w se werní říše dědiny se wcházelo; ednyh tedh byli nepřátelé Orleans dobyli, snadno bylo w srdce říše wtrhnauti, a weta po Francouzské swobodě. — Francouzi welmi dobře znamenagiče, že gich swoboda gíj na wládku zawěšena gest, wšedku sílu, genž gím po tak mnohé straši zbýwala, wynalo:

žili, by proti této smrtelné ráně, kterau nepřátelé zasabiti již se hotovili, se ozbrojili, a hrozné, nešťastnému národu zážau hrožící neštěstí záhy odvrátiti. Měšťané Orleansští byli věrní a udatní; hotoví gměni dáti, a krev pro všeobecné dobré z lásky k vlasti a ku králi cediti. S giná města říše obleženým peníze a potravu pořádně možná posílala; nebo všickni věděli, gať mnoho na této válce záleží: i stamové říše v té příčině sami sobě daně uložili. Král Karel VII. s králem Škotským, přítelem své mladošti, přátelsky obnoviv, aužegi se spojil. Nebylo tedy divu, že nevyznesenější rytíři, k městu, gemuž nepřátelé pohrůžky činili, se svými oděnci ze všech stran srěchali, by vedlé rytířské povinnosti v dobrém bogi proti nepřátelům vlasti bojugice, slavného vítězství i cti nabyli. Než i v tomto k válce se hotovení, na Hospodina, od něhož všecko vítězství původ svůj bere, všickni pamatovali; a věděvše, an mogna, bytby zachování každě sebe přísněgi přikázáno bylo, nepravosti a nešlechetnosti bezbožných, dveře i bránu otvírá: tedy veřejné všeobecné modlení s procesím konáno, aby Bůh pro nepravosti, ginižby snad v kauři mogun geho nejsvětější gměno a sv. naboženství zlehčováno bylo, dobré město Orleans netrestal. A vsať vše namáhání, všecka práce marná býti se viděla; nebo s valnými, vraždau horauci a zhabau soptici zborn, hrdý Anglický vůdce Hrabě ze Salisbury k hrabbám města se blížil. S dobyl most; a ač-

koli kalenau šířelau, šťastně mrštěnau, raněn,
 zhytnul: přede z této události žádná naděje
 šťastným obywatelům nemyslitala. Gafo te-
 tězem, více a více nešťastné město, nepřátely
 sevřeno bylo. Mezi Francouzským rytířstvem
 nesmornost a vády vznikly; na rovinách místa
 Bourray bitva nešťastně svedena; — vše na
 opak se dalo. — Měšťanové v zoufalosti své k
 vévodovi Burgundskému vyslance odeslali, by ge
 pod svou ochranu přigal, dočimž rozepře, Fran-
 couzské koruny se týkající, mečem rozhodnuta ne-
 bude. A však i vyslanci ničeho nezřídili od-
 byti byli; an Angličané tučnou kořist vévodovi
 Burgundskému záviděli, v sněmování přísně
 zakázali, by odemzdání města Orleanu přijíti se
 neopovážoval. Vše sílu, moci a naděje zba-
 mené a na polo již dobyté město Orleans,
 vítězný hlahol nepřátel, o hrady se obrácející,
 již již i rachot otročích okenů slyšelo: — ženy
 upěly, děti křivilily, starcové ruce spínali, kněží
 se modlili, všichni jedním hlasem o milosrdenství
 k trůnu Božského smilování volali; hle! v tom
 nemiditelná pravice Božská v běh události vi-
 ditedlně se vložila, a vloživši i krále Karla VII.,
 který v své poslaudici toliko čtyry tovary své-
 ho gmení měl, z neměšší bídě a úzkosti vytrh-
 la. — Dne 15. února měšťanstvo Orleanské
 vyslance k vévodovi Burgundskému odeslalo, a
 již 24. téhož měsíce Johanna králi dotčený list,
 pomoc Božskou zvěstující, poslala.

VII.

Pod kormou tizj wseobecne strasti wssidni klesali, an i wernj w nesmjrné zaufanliwosti pohřzeni byli; a protož i řeč Panny, o pomoci mluvějci, gačo posměch bláznivé, býti se widěla, an pochopiti možná nebylo, aby osud Francouzšťa, této wěhlasné křesťanstwa řisše, w ruce newzdělané, neznámé žensstiny wložen byl; gestoneymaudřegssj králowssj dwořané žádné rady newěděli, a nehudatněssj rytjři w krmawých bitwách na darmo krew swau cedili. A protož w radě přisněsněmowáno, zdalibyn to králowské Důstognosti přjměrné bylo, neznámou wěsstkyni před krále předpusťiti a předpusťěnou slyšeti? — A protož, řdnž giž i biskupowé a ginj weleučenj mužowé a bohossowci po gegjm sešlání se tážali, Johanna na předstaupiti směla. Byl giž wečer, an Panna od Hraběte z Wendome wedená ke králi wessla. Wadesáte pochodnj walné oswěcowalo wečeřadlo. Wesskeré králowské komonstwo, wjce nežli tři starytjřů, newznesšeněssjch Francouzské sšlechtj kólem a kólem stálo; král Karel VII. w prostém oděwu we wzdálj stoge, zkaussjeti umjnil, žbali Johanna toho pozná, genuž dle své řeči pomoc s hurnj přinássj. ? —

Sličná Panna počoguě beze štrachu u prosškeb této štwělosti, přjmo ku králi se brala. Wždnj patřila na twář štwělau blahossowence Michala angela Pině; a protož ani králowské se neděšila, an poslána byla k pádu se chýljej zlatý stolec králowssj zase postawiti a upemniti. —

Tehdáž Johanna sedmnácte let mělu svého měla. Byla krásná a vysoká, gaťe w gegjm pohlawi málo widěti; wzezření usslechtile, tělo bjle gať labuť, rty gaťo neyčisssij torál, oči počernalé, a wlasny dle tehdegssijho rytjřského způsobu w okrauhlosti střhané. Dhnimé oťo gewilo reťomnost: byla silná, w žbrogi co neyodwážliměgssij rytjř hbitost gemjc: než sprostná a tichá co holubinka, málo mluwj; wssať gednaloli se o gegjm seslání, řeč gegi gaťo praudem plynula, a slowa gaťo plamen kolem sebe šlehagjci wsszagimaly. W twaři žbožnost a počora se škwěla, ž nj, to dle wnřčenj gednoho šwědka coš welebného a cprawdomě božského wyswitalo. A tať w rytjřském přistau-pimssij oděnj, krále w počore pozdrawila a šklo-nimssij před njm dle obyčege koleno, kolena geho obgala, ponjženým a libě žnjcjm hlasem řkauc: „Kacíž Wám Bůh blaženosti popřiti usslechtily králi a pane můg!“ Gá negsem král, wece Karel; tamto štogj král, přstem na gednoho bljže šlogjciho rytjře uťážaw. —

„We gměnu Páně odpowěděla Johanna, Wngste král a žádňginy.“ — Potom král Karel VII. po gměně a po aučelu gegi cesly se tážal. Načež Panna mluwiti se gala řkauc: „Gá slowu Johanna Panna, a poslána od Boha gsem, bych Wám urozený Pane a wesskeré Francouzské řissi pomoc přinesla; a Král nebes šřže mne Wám wědomo činj, že w městě Rheimsu poswěcen a korunowán budete, abyšte byl náměstkem Krále nebeského, genž geš opravdixý Král řisse Francouzské.“

Potom král s Pannau sáukromně rozmá-
wal, mnoho se tázal; s gegich odporědj welice
se radowal, gaž wssični na twáři geho žname-
nali, ač newěděli, gaž předmět gich rozmá-
wání byl. A žde se naplnilo, co hlasn blahosla-
wených Panně předpowědjno bylo, aby gen w
pořogi ku králi šla, že krásně znamení užrj král,
by uměřil gj. S tomto znamení gistý Pán s
Salu, genž to s úst Pána s Boissis, přitele
krále Karla VII. šlyšel, takto wyprawuge: „Sa
dob strastných, an král Karel VII. nepřátelny wšsu-
by obklopen byl, rozgymal, že brzy po
panowání geho weta bude; gednoho dne ráno
sám a sám do své modlitebnice wessel, a padna
na kolena swá, nemoha pro žármutel slowy ci-
ty své wyprawiti, srdcem nad mjrú sewřeným,
k nebesům cčj swých pozdwihuge a wzdychage, Bo-
ha wraucně prosil, by, gestliže prawý dědic s
kmene francauských králů posslý gest, a králow-
stwí právem mu přináležj, tohoto králowstwí mi-
loštiwě ošrjhati a zachowati ráčil; aneb aspoň té
milosti udělil, by u wězení nezahynul, anobrž
buď do Španielské aneb do Šlotské země pře-
plauti mohl, kdež swogenci králů francauských
panowali, a ku kterým autočistě wzjti umjnil.

Na tuto modlitbu, na tuto pochybnost, genž
w králi se wzňala, ždali mu právem francauz-
ské stolec přináležj, byly odporědj slowa, gimiž
Johanna ku králi mluwila řkauce: „Mé srdce mně,
a gá Wám prawjm, že Wy prawý dědic fran-
causké koruny, protože syn krále Karla VI. gste.“

VIII.

Wedlé rozkazu králoma byla Panna w shromážděnj biskupů a welebných mužů, co činiti hodlá, tážána; byli také wémoda z Alençonu přítomen. Johanna zase wyprawowala, že od Boha poslána gest, že gi hlasn blahoslavených zge-wiln, co činiti má, by božskému rozkazu zadost učinila. Než w tať znamenité důležitosti zdražali se ctihodnj mužowé usudeť wyněsti, posměchu swých nepřátel se obáwagjce; zvlášť pať arcibiskup z Rheimsu řeči gegi newěřil. S usnesli se, by Johanna do města Poitiersu odeslána a zkušena byla. Tam od času, w němž nepřátelé Paříž dobyli, uniwersita (wysoké školy) byla, a mnoho weleučených mužů a mistrů w bohoslowj zběhlých tam přebýwalo. Tedy w městě Poitiersu w shromážděnj weleučených mužů wysšetřowáno, gať djwka, genž od Boha poslána býti se prawj, w náboženstwj wycwičena, a gaťe wjry gest? — A wšak Johanna na wšecny činěné, i schytrale nastrogené otázky dobře a maudře odpowjdała: weleučenj mužowé hlavami wrtěli a wyžnali, že žádnému mistru nelze lépe odpowjdati. A o swém jaslání mluwjce, když wyprawowala, kterať angelé a Swětice Boží, an stádo na pastwě hljdała, gi se ukázaly, a ukázawšse o newysťjhlém milosrdenstwj, gež Bůh Francouzům proukáže, mluwily: kterať plakala, kterať gi blahoslavené, sw. Kateřina a sw. Maršeta napomjnaln, by do Baucoleursu k setnjku Robertowi se odebrala, kterať gi sljbyly, že gi po cestách strašných a nebezpečných, až ku králi dopro-

modj: řbyž o tom všem gafo u vytržení nebeském vypravovala: an tu všichni na proměně nau tvář vznesenějšjho stvoření patřiti se domnívajíce, náramně se divili, gať to možná, že sprostičká pastýřská dívka tať meliké věci tať ohníwau wýmluvnostíj a srdce zagimawošj vypravujíc, na všedny činěné námjtky opatrně a maudře odpowjdá?! — — W tomto wysřetřowánj a žkusřowánj Johanna i přjstj věci žwěřtowala: předně, že Angličané poraženi a měřto Orleans oswoboženo bude; a wřať by to se řlalo, že gi Král wálečným lidem opatřiti musj, prw ale že Angličany napomene, by dobrowolně odtáhli; za druhé, že Král Karel w Rheimsu poswěcen, pomazán a řorunován bude; za třetj, že Paříž zase w poddanost řrále přjgde, a za čtwtřé, že wěmorda Orleansřj ze zagetj z Angliča zase do řwé wlasti se nawrátj. Wře, cořkoli Panna řředpowěděla, se naplnilo: ať tehďaž toto proroctwj všem prawdě nepodobné býti se widělo; a protož wřelikeré námjtky činili. „Johanno! wy žádáte od řrále wálečný lid, a řama prawjte, že gest to wůle Božj, by Angličané z našich dědin se wnyřlidili. Gesřli tomu tať, nať wálečný lid, wžbyť Bůh mocen gest, Angličany potřjti, aneb ge wnyřhnati?“ „Pro Pána! odpowěděla Johanna, wálečný lid bogowati bude, a Bůh wjťěžřtwj udělj, byřby i málo libu bylo.“

Gotwa geden přestál, giž i giný namjťá řřa: „Řeni to Bořřřá wůle, bychom wám na řlowo wěřili, an řádným řnamenjm řwěho řesřání ne-

osvědčujete, nestorčujete a nebořujete: a protož králi neradte, aby vám poslední zbytky válečného lidu svěřil, abyste ho v nebezpečenství neuvrhla a nezřazila."

Toť byla příkrá námítka: nebo kdyby byla Johanna vjino z vody před gich očima učinila, snadby byli uvěřili; rozřícenij mrtvého člověka snadby také činěné námítky bylo zvrátilo. — Než Johanna gala se mluviti křauc: „Pán Bůh mji, že jsem do města Poitiersu nepřišla, bych Boha požalovala, a zážalby činila: domedte mne do Orleanu, a tam znamenij užijte. Řekněte králi, by mě válečným lidem opatřil, a — uvidíte." — Gať opatrně a pomázlivě král Karel VII. v této znamenité důležitosti gednal, a gať snadno řeči Pannině neměřil, z toho wysvitá, an tímto wysšetřowánjm spořogen negsa, giné welebné a učené muže powolal, s nimi se radil, a co činiti rozgimal, ano i králownu Sicilianskau a giné počestné panj, by s Johannau rozmlauwaly, požádal.

IX.

Lepru po mnohém zklusowánj král wéwodowi z Alençonu rozkázal do města Blois se odebrati, lidu válečného co možná sehnati, a o potrawu pro Orleanš pečowati. Sehnanej wálečný lid Johanna k Orleanu westi měla. Mezi tím i Panna oděnjm a komonstwem, gaťz za tehdegssich časů, nenwěssijho wůdce wssjm opatřiti a ozdobiť, obnčeg byl, opatřjna byla. Z rukau krále tedy oděnj wžala, a Bůh gj meč a praporec podati ráčil; nebo hlasj blahoslawených Panně powě-

bjno bylo, že v chrámu sv. Kateřiny v městě Trierbois zakopaný meč se nachází. — Pročež Johanna kněžím list odeslala, o meč prosíc. Tito zbrojnímu kováři rozkázali, by u oltáře sv. Kateřiny kopal, a hle! nalezen byl meč ne hluboko v zemi, a na meči pět sv. křížů. K tomuto meči dala i praporec zhotoviti, o němž gj sv. Kateřina a sv. Markéta mluvily: „Vezmi praporec ve gmenu Krále nebes, a bogug udatně!“

Wedlé rozkazu blahoslawených zhotoven byl praporec z bílé wolny, a na něm lilie. Byl na něm wyobrazen Spasitel světa, v oblacích nad mnohobarevnau duhou na saudné stolici sedjící, a kauli světa drjící. U noh v pravo v levo klesčeli dva angelé; jeden angel držel lilii, znač Francouzský, a Bůh Stec lilii žehnal, a na straně napsány byly slova: „Sežjě Maria.“ Gináf praporec tento, gačo každý giný slechtický podobu měl, a na konci čili chvostu, genž při takových sprostých praporcích wůbec se nacházel, wyobrazeno bylo zvěšťování Panny Marie; angel Páně totiž před Blahoslawenau Pannau, Nebes Králownau stoge, lilii gj podával.

Když gj móvoda z Alençonu wše připravil, a s ním mnoho giných chrabrých rytířů se spogilo, Johanna dne 21. ledna, praporce svého pozdwihsí, doprovázena od arcibiskupa rheimského a dworního welenистра králowského, oběnci obklopena z města Trois k městu Blois se brala. Než wálečný lid malau důwěrnost k Panně měl, a slyšice wogjnowé, an zbožná Panna, ne v brit-

ťost meče, anobř w Božské požehnání dautá, u-
smjwali se; nebo takowé počínání na gich ždibo-
čilau mysl, málo anebo pauze nic nepůsobilo;
gaťož pať i prostopášný život těchto w nepramo-
sti samých wogen wyrostlých lidj, welikau oššli-
mostj zbožnau Pannu naplňowal. — A wšak
přw než do města Blois se odebrala, dle rozkazu
blahoslawených, wyslance s listem k Angličanům,
by we Gmenu Páně z říše Francauzské se klidili,
odeslala. Nápis listu takto zněl: „Slyšte poselstwj
od Boha a od Panny.“ Wéwodowi z Bedfordu,
genž náměstkem krále Anglického we Francauz-
sku se nazýwá. Obsah ale listu byl:

† Ježíš Maria †

„Králi Anglický a Wy wéwodo z Bedfordu,
genž sebe náměstkem krále Anglického we Fran-
cauzsku nazýwate; Wy Wiljme de la Poule,
Hrabě z Suffolku; Wy Gene Pane na Talbotu,
a Wy Tomášsi Pane na Skalsu, kterýž se mjesto-
držicjm wéwodyn ze Bedfordu gmenugete: nawrať-
te práwo Králi nebes, nawraťte králi Karlowi
VII. kljče wěrných měst, která gste we Francauz-
sku násilně a laupeznický odgali a pohubili! Panna
wnuknutjm Božjm přissedši, králowský kmen frau-
cauzský požaduge. K pokogi docela náchylna gest,
gestliže Wy spravedliwi budete, a z říše Francauz-
ské se wyklidjete, a za wšedšiu škodu náhradu uči-
njte. Králi Anglický, gestliže tať neučinjete, te-
dy prawjm Wám, že w kterékoli končině Fran-
cauzské Wáš lid nalezenu, učinjm, že chťe neb ne-
chťe, pryč odebrati se musí. A gestliže neupo-

stechne, zhyne. Nedomnívejte se, žeby Bůh, Král nebes a syn neposkvrněné Panny Marie, Vám tohoto království ostříhal: nikoli, jediný král Karel VII., pravý dedič jim vládnouti bude, an vůle samého Boha, Krále nebes to jest, a Bůh genu (králi Karlovi VII.) sřze ústa Panny to zvěstovati ráčil, a král Karel VII. do Paříže se odebere valnými zástupy doprovázený!

Neměřiteli poselství od Boha a od Panny, teby v kterékoli končině s ostrostí meče se setkáme, lowečé úpění a sřučení slyšáno bude, gačého přeb mnoha lety ve Francouzsku slycháno nebylo, pakli práma a spravedlnosti sobě newssimate. A wětte, že Král nebes Panně ze Swatyně své wětší moc seřle, nežli ta jest, kterau Wy ze wřech podmaněných měst seženete a proti ni se zasabíte, a řbyž břitkými meči smrtebné rány zasazowány budete, a tiew cediti se bude, řazby se přeswědčij, tomu wětšího práma Král nebes udělil?

Psáno w sobotu w swatém témdni, řbyž se počítalo po Narození Paně sto a XXIX let." —

X.

Dne 27ho Dubna wntáhli z města Blois k Orleanu se ubragice. Zohanně wřelická moc nad wogřtem dána: i nařbila Panna, by wálečný lid tať se bral, aby od strany prawé řeky Loire k městu wrazil. Prámě na té straně, řamž nepewněgřsi wěže a twrže wtrhnauti zbraňowaly, řrabě z Suffolku s valnými zbory Anglického wogřta tábořil. Před Francouz, řterěžto Panna wedla, řli řněž s řorauhwi umučeného Spasi-

tele: za nimi se brala Johanna s vůdci pluků a s velikodůšným rytířstvem Francouzským, když z města Blois k praporci Panny přispěchalo: potom následoval zbor 4 a 5 tisíců zbrojnoštů k ostrýhaní dobytka, vozů a zásob. Kněží v průčelí gdauce církevní starobylé písně zpívali, zvlášť pak zaznívala vznesená píseň: *Veni creator Spiritus* (Přigď Utěšiteli Dusse sv.), vzdávajíc se vzhůru k ohnivému Duchu světel, Duchu večné moudrosti, by všemohoucímu mognu milosti uděleno bylo. —

Byl právě rozkošný čas měsíce Května, v němž na polích i v lesích, v daubravách i v rozmanitých hájích nebeské ptactvo radostně sveshlo, na stromech i na palaucích peřesté kvítí líbeznavu vůni vydává, a kde vše, cožkoli žije, v dobročinných slunce paprscích se zhřívá. Za celé dva dni rozmanitými končinami, u prostřed nichž prudkotoká řeka Loire se valí, a které se svými zelenošťvaucími háji, plodnými stěpnice-mi, a úrodnými vinohrady zahradou Francouzského Nowau, táhli. Zbožná Panna nepřestávala vzdá-
lečný lid k poňání, k důvěře v Boha a v neverstýžitedlné jeho milosrdenství napomínati, řkouc, že jim Bůh, stanaulí se milosti-Boží hodni, slavného udělí vítězství, gažož pak i sama před tvář všemohoucího mognu, pod širým nebem nesmrětejší Svátost přigala. Veselo s kněžími prozpěvujícemi spjše zbožnému putování, než vzdá-
lečnému tahu se podobalo; zdívočelých však bogomýků srdce většji a většji uctivosti k ctnostné

Panně Inula. Mnozí, ano většij díl, že svých hříchů se uznávali; všecky nepočetné žensstiny od mogska pryč kliditi se musely; a tať všudny kázeň přisně nařžena a zachována byla. Zohanna prwnj noc w oděnj, a to málo spala.

Třetjho dne k Orleanu přitáhli, kdež wěrnj měšťenjnowé giž taužebně Pannu očekávali. Než Zohanna welmi užasla, an s kolmé wysšiny spatřila, že, rytjři moci nepřátelské se ležagjce, ne tam, kde Panna kázala, anobrž na lewém břehu řeky wešškeren wálečný lid postavili. A wšak o zlých následcích neposlušnosti brzy sami se přesvědčili; nebo mogsko w strašné wěželo okoličnosti; daleko šicoko žádného mostu nebylo, a řeka u města tať wyschla a mēlká, že toliko na gediném místě zůsobu - z wozů do korábu složiti možná bylo. Na tem ale místě pewnost nepřátelská wzbhůru se pnula, a w každém okamženj střelby nepřátelské obáwati se museli. Wůdcomé, genž prw maubřegšj býti se domnřjwali, newěděli nynj co počiti; než Zohanna w Božškau daušgjc pomoc radila, by autořem na dotčenau pewnost wrazili; oni ale se zdrahagjce nedostatečnosťj lidu se wmylawali. Konečně wšicčni gednomyšlně se usnesli; by zpátky dvě hodiny cesty se obrátili, až k hradu Chezy, kdež Francouzská hráž tábořila, a kde rozwodnēnēgšj řekau přeplauti snadněgi bylo.

Než, wšse namahánj marné býti se widělo, poněwadž i žiwlowé proti wšsemu počjnánj se zasedili. Prudká wichřice wála a úpěla, z černých oblaků gafo

praudem se lilo, noc své temné perutě po oboru
 světa rozprostíráti již již se hotovila, a s korá-
 by; plauti lze nebylo, an škuřící víchřice všemu
 zbraňovala. — A však Panna utištěnį baře
 předpověděla. „Posečte maličko, pravila, vše-
 cko na druhé straně bude.“ A hle! brzy tať se
 stalo, ano, dle slov jednoho svědka, řekla očíhledě
 na prosbu Panny se rozhodňovala. Koráby o-
 kolo anglických děl a moždírů plauly, a nepřátelé
 — věc podivná! po nich nestříleli. — Zotave-
 ní Francouzi zmužilošti nabýmagice, v rekonau
 Pannu, ge medaucj, a žádného nebezpečnství se
 nelekajícj, většj a většj důvěrnost měli. Po-
 trava bez přelážky přemežena byla. Wojsku ale
 korábů se nedostávalo; pročez uzavřeno, by zpát-
 ky do města Blois se odebralo, tam přes most
 přěšlo, a s giným válečným lidem spogeno, gať
 prvě Johanna radila, po prvnjm břehu do Dr-
 leanu přišlo. Melkodusnau ale Pannu Drlean-
 štj měšťané; očekávajice, snažně prosili, by hned
 do města se odebrala. Než Johanna se svými
 oděnci na místě, kdež koráby k břehu přirazily, až
 do temné noci člela, by očjm lidu ze všech ulic
 města se hrnaujho střeta byla. Noc již své pe-
 rutě rozprostřela, na obloze nebeské z protřhaných
 mračen voloplň měsíc se probíral, sem tam hvěz-
 da vyskočila, brzy zase přehánějicjmi se mračny,
 zakryta byla: tu Panna ať s dvěma sty chrab-
 rých oděnců z místa se hnula. Oděnci na bugných
 ořjch, a v gich průcelj melkodusná Panna s vy-
 tasenými meči okolo anglických stanů tať blížko,

robny z lučistě boštelil, geli; a wšak Angličané ani meče proti ob Boha seslané newyťasili, ani lučistě nenapiali; zdálo se gaťobny omráčení býti. —

Ědny reťowná Johanna ob paty až k hlavě ocelowým přiodjina oděnjm, na bjílém, draze ozdobeném oři sláwny sedjc, do města Orleanu wgela. Před nj nessen byl praporec s obrazem umučené-
ho swěta Spasitele. Po gegjm lewém boku gel na bugném oři w lesťnaujcjm oděnj usslechtily a welkobussný Francouz Dunois, genž Panně wstřjc wngel, zborem udatných rytjřů, oděnců a zbrognossů doprowázený. Měšťěnjnowé mladj i stařj, ženj i djetj s pochodněmi k přiwjtánj wysšly, taťowau radost, gaťž gedem měšťěnjn zaznamenat, gewjce, gaťobny angel s nebe k nim byl sstaupil; a to ne bez přjčiny, nebo za sedm měsjců z hauťagjcjch děl a bořjcjch moždjřů angličějch, smrtjcj řaule pořád do města ljtaly; nesnesiteblnau úžkosťj obywatelě sřljčeni byli; ob niřud řádná naděge pomoci newysřwitala. Pročěž nynj zotaweni giř giř se domnjwali, že z této bjdy a straťi wytrže-
ni gsau, a to gediné reťownostj usslechtilé Johan-
ny, o řteré gim tať mnohé a welilé wěci wypra-
wowány byly. Eid že wšech stran města walem se hrnul, řájdny oře, na němž Panna seděla, do-
třnauti se dťěl, tať že gedem s rozřatau pochodnj k praporci se přibljřil; praporec chťtil a — ho-
řeti počal. Wy tu pořowná Panna rychlonohého oře ostruhau bodnau, co sřřela k praporci se

hnala, gařoby w tábořích myřomána byla; a hned oheň uduřila, čemuž wřřicři welmi se podiwili, a pař Zohannu u welikém plesánj a promoláwánj měřtem promázegjce, wřtali a pozdrawowali. Ačkoli Panna od rána nic negebla ani nepila, ba ani ř oře w řwém rytjřřřém oděnj neřřtaupila a řobě neodpočinula: přebc geřřtě w noci do chrámu Páně se odebrala. Řid wřřřubn ř welikau uctiwostí co wňěřřj řřwořeňj gi nářřledowal, a řbnž radořřtným promoláwánjm, geř i w Angličřřém leženj ozwěny opětowaln, gi pozdrawowal, přjměřřiwě napomjnala, aby w Boha bauřali, gemu čest a řlámu wzdáwali, že budau-li wjru mřti, wřřřemu řauženj a trápenj ugdu. Potom do přjbyřřřku gednoho wzneřřřeněřřo a ctiřřhodněřřo měřřřtěnjna se odebrala, řbež gi počestná chořř geho wřřřdně přřgala, a tam teprw žbrog a oděnj odložila. Přřprawili gj taě řřřwořřřnau wečeři, než Zohanna toliřřo wjno ř wodau řmřřřřené do řřřjbrné čřřřře wřřřti rozřázala, a pila, a potom ařř přř řřřwiceřř chleba gedla, a pař za celý wečeř ničeho ani do úřřt newřřala. Potom w pořřogjřřu weblé domáčj dcery řpala.

XI.

• Zotawenj měřřřtěnjnowé Orleansřřřj udatností nabřřwagjce, w reřřownost welkobuřřřné Panny wěřřřj a wěřřřj důwěřřnost měli; nebo Zohanna w řřřromázđenj wůdců žwlářřřnj ducha wňřřčnosťj

rozumu gasnosti a myslí bystrosti vynikala, gínáť gsauc ponížená, tichá, strýdmá a zbožná. Gegi ohnivě wýmłownosti, mluwilali o swém sešlání, se diwili, a gegi počoře wssični se kořili; an giž gegi wzezřewj srdce zagymagic i na srdce zdiwočilé blahotworně působilo, a ge naprawowalo. Řeč, kterau mluwila: „Bůh mne sem poslati ráčil: perwé buďte naděge: tať wás spaseńé učinj“, srdce wssch pronikla. S podiwenjm a s roznjcenjm hleděli na zbožnau Pannu, an při draché oběti mše sw., při pozdwihowánj wřelě slzy po gegi sljčné twáři se ronily, a kterať wždy toliko o Bohu a o geho milosrdenstwji mluwjc, k počánj a k žiwotu naprawenj napomjnala. A protěž tráwným zmatkem gegi citliwé srdce obkličowal prostopášný žiwot mnohých wogjnů, kterážto brzy mjrně, brzy přjsně a řečj twrdau napomjnala: a wssať každé gegi slowo k naprawenj a k spaseńj zdiwočilých směřowalo. Zwłáštňj ale starost měla o rytjře La Hire řečeného. Toť byl sice čłowěk srdce dobrého, něžných, usslechtilých citů, čilý, ohnivý, bugarý, a wssať, gať se řjká, hrozně lehký; — opravdowý Francouz —; mage perwnau, plamennau wjru w Boha, králi tělem i dušj oddán byl? než klenj náramně w obyčegi mjwal. Zbožná Johanna, neynětšj pečj o to se snažila, by hodný rytjř od tohoto nehodného zwyků upustil. La Hire i taťé dobré wůle byl; napomenutjm Panny se wyzpowjbal; než klenj odwyknauti šoro nelze mu bylo, tať žemu Johanna konečně radila, by aspoň

toliko sřrže swau hůl přisahal, a ďábla za směd-
 řa nepomolámal; což prostosřdečný rytíř La Hire
 aspoň u gegi přítomnosti činmal. — Stejně
 ale tomu lidé se divili, odkud sily nabývá; po-
 němadž mnohokráte od rána až do večera ničeho
 ani do úst nemřžala. Upřimnj a měrnj obyvate-
 lé Orleansstj za drahný čas úzkostj připiati,
 bez konce w swé radosti sobě počínali; lid pro
 radost dveře gegjho přibytķu sřoro wypáčil, a
 Johanna musila konečně gegich prosbě smoliti, a
 celým městem gežditi. Ulice byly lidem přeplně-
 ny, tať že tito dobřj lidé došti ani nadjmati ani
 nadiviti se nemohli, gať hbitě a rytířstj na bě-
 losřwaucjm seděla oři. „Sprawdomě“, dj dotčený
 měšťtjn w swém poznamenánj: „Panna tať na
 koni seděla, gaťoby giž od autlého měķu w rytě-
 řovánj cwičena byla.“

Druhého dne reřowná Panna z města wyge-
 la, by o způsobu nepřátelských twrzj a hradů se
 přesmědčila. Mnoho lidj gi následowalo; a řdyž
 okolo měžj a pewnosti od gednoho konce města ř
 druhému gela, Angličané ani z lučistě nemystře-
 lili, gaťoby ge byla hrůza pogala. A tať Johan-
 na zase do města se nawrátimřři, do chrámu Páně
 se odebrala.

Chrabřj Dunois, genž do města Blois ř
 wořřku, by ge ř Orleansu přivedl, se odebral,
 probléwal; čjmž Orleansstj poděřřeni byli; a wřřať
 měřřná Johanna gich, těřřila řřauc: „Reřowný
 vůdce Dunois přigde, ani geg ani wořřko nic

zlého nepotká; Pán nad Francouzů strahovitě bdí.“ A hle! brzy poslouží o mogsťu se blížícím poděšenému měšťanstvu potěšitelnou zprávou dali. Panna s rytíři La Hire, d' Illiers a mnohými jinými, Francouzům z města vstříc vyšla. Angličané s tvojí a s věží hledíce gafo omráčení stáli, an Dunois s mogsťem slavně se bral. Bratr Pasquerel, jehož následoval zbor kněžů, svo. praporec nesl. A tať prozpěvující, čest a slávu Bohu vzdávající, bez přestávek do města vtáhli. Léto ale noci ještě podivněji se dalo, D' Aulon, panoš Panny, unavený o půl noci na odpočinutí se odebral; podobně i Johanna s dotčenou domácí dcerou učinila. — Sotva panoš v tuhém snu pohřžen byl, Johanna z lůžka vyskočivši úpěnlivě volala: „Ve gmenu Božím, můj rádce mi řekl, bych proti Angličanům vstala; než co počnu, an nemám, kde nejprvé autokem hnáti mám! D' Aulone! kde gsau oděnci; kde zbrog! kde oděnj! kde oř můj? Krev Francouzská žemi Francouzskou již rudau činj! Pro Pána, toť gejt zlé; proč, gste mne dříve nezbudili! Francouzům blize žedné věže nestějí žlázu hrozj: mnoho gich raněno. — D' Aulone, oře sedlej! zbrog! zbrog mi rychle poděnte!“ — V tom bratr Pasquerel s jinými kněžji do pokojů vstoupil, a všickni gi volati a nařkati slyšeli.

Patrnó, že všecko u vytržení mluvjc, trávající bog v duchu viděla, genž i v umdleném těle nad těmi strahovitě bděl, které gi Bůh své-

řiti ráčil. A hned rytířským svým odějem přibýna, na oře se vyšvihnauc, již již hlukot na všecky všudy strany se rozléhající slyšela: volání vůdců, dupot koněstva, binkot mečů, řehot ořů a úpění poděšených obywatelů. — Ah, tu ostruhau bodnutý rychlonohý broň jako střela se hnál, dupotem půdu tepage, až z kamení giskry lýtaly, a s Pannau přímo k Burğundské bráně, kde Francouzi potírání byli, letěl. Všichni se tomu velice divili, která Johanna pravau bez průvodce našla cestu. U brány cesta utlačujícími Francouzi již zavřena byla. Dálo se takto: Bez vědomí vůdce Dunoise i Panny časné ráno Francouzi na Angličany, u chrámu sv. Eupa v pevnosti tábořící, udeřili. Na počátku vítězství k straně Francouzů se uchýlilo: než přemožení, brzy na autě se dávali. — Spatříc v tomto kolotání Panna jednoho raněného v řmí tonaucího Francouze, žalošně volala: „Francouzi! bratři rozmilí! nikdy jsem na Francouzskou mylitau řem nepatřila, by i mé řdce neřmácelo! Zmužile za mnau řdo věrný Francouz!“ A to vyřknauc přímo k pevnosti, řde nepřetržitě obapolné potírání zuřilo, se hnala. Radostným hlaholem na polo přemožení Francouzi svému strážnému angelu, gaž rytířku nazývali, zavřtali, a zotavení gegimi slowly autoř obnovili. V průčelí co střely se ženaucích Francouzů hnál se chrabrý Dunois, z druhé strany udatný Bousfai a Baron Coulenges s řesti řty

nenubatněgšich rytířů Mlechty Francouzské. Krutá seč a obapolné potírání; — než Francouzi zvítězili; a za dvě hodiny Panna nepřátelské hrady stála, vše děsila, porážela a smrtila. A však přísně zakázala, by se žádný moggj neporovážoval něco z chrámu sv. Lupa odegmauti. Kdo z Angličanů se vítězům nerozdal, bez milosrdenství usmrcen byl: 114 Angličanů pobito, 40 zagato, a 200 nešťastných do chrámu sv. Lupa prchlo. Někteří messijními rauchami se odjli; než nalezené Francouzové hned usmrtiti usilovali, někteří však citlivěgšj pravili, že pobiti býti nesměj z uctivosti k messijnmu oděvu.

Rozepři milosrdná Zohanna konec učinila, an wedlé své něžné wljdnosti s nešťastnými tať nařládati welela, gaťoby skutečně kněžj byli; pročež jim ubližowati nedopusila, anobř před swýma očima do swého přibytku umesti kázala; nebo rozgítěn j Orleanstj za příčinu přetrpěné strasti na nešťastně zagatých ukrutně se mřili, i za žádný Panny ge smrtjce. A však citlivá, usslechtilá. Zohanna widauc, an křwj nepřatel země rudá učiněna gest, hořce plākala; wždnyť pobitj nepřatelé lidé, wždnyť bližnj, wždnyť křesťané, wždnyť i tať mnozj otcowé opuštěných a osiřelých djetek byli! — a protož strať wogny, pořawád možná, umensiti se snažila. Sama ale hned se zpowjďala; nebo ne gináť, než srdcem čistým a očistěným swědomjm pro Boha a pro křále táhla; a však tehďáž že sna wytržena bywšj po božnost wykonati nemohla; gaťoť pať i všem,

ědož w bogi se potýkali', se wyzpomýdati a Bo-
hu srdcem čistým djť wyzdáwati welela, sic gi-
náf že Bůh w bogi s nimi nebude a nemděčné
opustí. — —

Potom dobyté pewnosti a hrabny Angličé
zapáleny a s zemí stornány byly. A ědyž Pan-
na s wůdci a wjtěžným rytířstwem do města se
brala, zwěstowaly wšecť zwohy slawné wjtěž-
stwí, a wessfereň lid w chrámích wraucjmi mod-
litbami a prozpěwováním wzchůru k trůnu nad-
hwěždnému otce swětél se wznássějicjmi, za mi-
lost uděleného wjtěžstwí a za odwrácení bjdy dj-
ť wyzdáwal. W ussich ale nepřátel tento hlas
a zwoť zwonů nelíbě zazníwal, an tohoto dne
reřownosti Panny, řteraužto od té doby ne gináf
než čarownici nazýwali, přemožení a na hlavu
poražení byli.

U wečer oznámila Panna, že žitřegssího dne, po-
něwadž památka slawného na nebe wstaupení Pá-
ně se slawila, do boge nepotáhne, ani zbroge se ne-
chopí, an pobožnost wykonati a nyswětěgssí swá-
tost přigjti hodlá. Na den po na nebe wstaupení
Páně, po frutém bogi a obapolném řrwe prolití,
i pewnost u sw. Augustina dobyta, Angličané pať
žase přemožení. W tomto řrwawém potjrání So-
hanna řopjm powrchně raněná, přede udatně bo-
gowala, a ědyž po řkončené bitwě wůdcomé pra-
wili, že potřeba neřáže, by wálečný lid žitřegssího
dne do boge táhl, an měřto potrawau řásobeno, a
řrál brzy lidem wálečným nowě řehnáným ku po-
moci přispěge, Panna mocí swého řeslání odpowě-

běla řkauc: „U wass'em sněmowánj wy gste se u-
rabili: gá ale s rádce'm mým w radu wessla: a
wssať wězte, že se naplnj, co rádce mŭg powěděl;
rada pať libššá marná bude.“ Potom swému
zpowědnjku, by ráno gessťe dřjwe, nežli dneš při-
šsel, mluwila řkauc: „Zjtra welikau práci mŭti
budu: z těla mého krew kypěti bude, a to nad pr-
sy, an u perwnosti bljže mostu raněna budu.“

XII.

Noč gafo den Panna nepořognau měla, an
Anğličané gessťe gednu wěž sami zapálwssse, za
temné noci s lidem wálečným k hlawnj'm stanŭm
wogssla (přes řeku) přetáhli. Johanna se strachu-
gjc, by nepřátelššými autoky Francauzi překwape-
ni nebyli, málo si odpočinula, newědauc, kam
tagné lštimých nepřátel počjnanj wlastně směruge.

Sotwa se rozednjwalo, giž zbožná Johanna s
rŭtjřstwem do chrámu Páně se odebrala, po skon-
čených pať službách Božjch rŭtjřššým swým odě-
njm přiodjna byla. Kdŭž z přjbytku swého wy-
cházela, potkal se s nj člowěť, čerstwau práwě u-
lowenau rybu prodawagicj. Š prawila domácj
panj k Panně řkauc: „Kupme tuto rybu prw než
odgedete, a připrawme gi, a požjwemy.“ „Šcho-
wente gi, wece Panna, až k wečeři; nebo dneš
Wám hosta Anğličana přiwedu, kterýžto po do-
bytj twrže přes most přegde, a u wás stolowa-
ti bude.“ To slyssjce wssicni nemálo se diwili,

an vůbec vědomo bylo, že žádnému přes most přejiti nelze, poněvadž pilíře sem tam ztrozkotány byly. Právě vycházející slunce již gasnému zamítalo bnu, an Johanna do kórbu wstoupivši, k pevnosti Anglické blíž moštu se brala. Pošogné vlny prudkoté řeky strážného angela (gafž gi nazýwali) přímo k pevnosti nesly. Pevnost příkopny a hradbami dobře opatřena byla, korunována bořicjmi děly a moždji, genž zplamená ústa taťorka otvíraly, a mocj a ozdoba Anglického rytířstva obsazena.

Nemůže šířel k usmrcenj Johannu, nemůže lučist na čarownici (gafž Pannu Angličané nazýwali) napiato bylo: — než welkodusná Johanna podivnau opatrnostj své wogjny wedla, a gich napomjнала řkauc: „Každý statečně bogug, w Boha daufey; wšse k dobrému konci se schýlj.“ A hned na nepřitele udeřiti kázala. Krwawé potírání nastalo. Giž hodina od poledne minula: mnoho Francouzů pobitých w krwi tonulo, ginj unaveni, wšsj naděge zbavení djlem gestě se bránili, djlem zpátky usluhowali: an tu Panna řebříku se chopila, a že ždi přistawilas, než w tom gedu Angličan wytrhl šířelu z taulu a po Panně gi mrštil; šířela zasířela, a — Johannu, gafž předpowěděla ranila, taťže polcmrtwá se šijtila. Angličané ze wšsich stran se hrnuli, a Panna sotwa mečem se bránila. An tu udatný rytíř San z Gamache, tentýž, s nímž nedáwno Panna w sněmowánj rozepři měla, w prawo w lewo smrtebné rány zasazuje, mečem če-

flu k Panně, nepřátely obklopené si protleptil, a Zohanně oře svého obětovanal řka: „Vezměte dar tento, welfodussná rytjřko; žádný hněw mezi námi: gá křiwdu, kterau gsem učinil Wám, an gsem o Wáš zle myslil, poznávám.“ „Weliķau křiwdu bych Wám činila, odpowjda rekowná Panna, kdybych se na Wáš hněwala, nebo nikdy gsem udatněgssjho rytjře newiděla.“

Potom gi, ač nechtěla, odnesli, a do tráwy posadili a posadivsse oběnj swěkli. Bljže Panny stál Dunois; — gegi zpowědnjř a ginj wūdco-
wé. Hluboko w křku wězela střela. Zohanna neyprw hčrce plakala, a s nj truchlili wssični; neywjce ale wděčný rytjř La Hire; brzy ale Panna nebeským widěnjm zotawena sama střelu wy-
ňala. Někteřj wogjnowé přistaupiwsse, krew z rány kypjci čarownými slowy zažehnawali, čímž Zohanna rozhněwaná prawila řkauc: „Naděgi umru, než bych proti vůli Boží neprawosti se dopustila.“ A tážána bywssi, zdali rána šmrtná gest, a zdali zahyne, odpowěděla: „Wjmř, že gednoho dne umru; než kde, a kterať newjm; znáteli wssať domoleného prostředku k zléčenj rány mé, žádám wás, ujměnte ho.“ A když gi ránu owázali, a krew zastawili, wssem se odstraniti we-
lela, a potom wřelé slzy wyléwajic, se zpowjbdala.

Nesštěstj Panny wogsto wssj naděge zbawilo; nabarmo se snažila raněná djořka, malomyslné, gindy w bitwách znamenité wogjny k statečnosti powzbuditi, by obnovenými autořy na nepřjtele udeřili; ano brzy polnj trauba zazněla, čímž

chrabrý Dunois, by od boge upustili, znamení dáti kázal.

W tak strašné době, an žádný w řeč, kterau s^ltařowau důvěrností a gístotau ráno mluvila, wíce newěřil, a wšechň pochybnost pogala, Johanna w poklidu své duše mluvila řkauc: „Bůh gest swědeč, wšeho brzy dobudete, nepochybugte; užíteli můg praporec, an ke straně pewnosti, u mostu strmjci, se chwěge, chopte se rychle zbraně, a autoň obnowte, a zwjtězjte; pročez nyní sobě odpocíňte, a krmj a nápojem se posilněte.“ — A to powěděwšsi gednomu oděnci swůg praporec pobala a tařowau rychlostj na oře se wšswihнула, gařoby ani raněna nebyla; a hned s gednjm rytjřem k blížkému winohradu fłopotala. Tam sřtaupiwšsi s oře, rytjři, by pozor dal, na kterau stranu praporec chwjti se bude, kázala, a pař maličko odšředšsi a na kolena padšsi, wraucně se modlila. — A hle! brzy rytjř wolal, že praporec k straně pewnosti, u mostu strmjci, se chwěge. „Wšse nasse gest, zwolala, zmužile za mnau!“ to wřřěnauc a na koně se wšswihnau, co střela k swým letěla. W tom náramná hrůza na Angličany připadla; i báli se welini; než Francauzi autoň obnowili, a na nepřjtele udeřiwšse, wšse běřili, poráželi a řmrtili.

Neuhdatněgšsi rytjři a wůdcomé Francauzřstj napotom wyprawowali, že gař mile Panna řłowa tato powěběla, tař řnadno hrabňy a pewnosti stěřli, gařoby byli po řchodech chodili, dořlábogjce, že nelze ginař, než zázrařem udaloř

tuto vyhládati. Byltě to krutý bog, a obapolné strasné potjranj: to widěwše obywatelo Orleansstj, mladj i stařj do chrámu Páně spěchali, kdež padše na kolena před oltář Matky Boží, wraucně se modlili: ginj ale, zwlášt čáctj ginochowé k mostu, kdež Francauzi pemnost Angličau, u tať nazwaného Krásného Krjže dobýwali, spěchali. A wlešše trámy a klády přes potrhaný most, by k pemnosti se dostali, kladli; bylať to práce nebezpečná, an střely nepřátelské okolo usj ficely, a mnohého garého ginocha do dimoškých praudů gečjci řečj frazily.

Mež wšicčni zmužile sobě počínajce na to žádně dbj neměli, a Mikuláš z Giresme, Romthur Johannitů (rytjřů sw. Jana Křtitele) prwnj byl, genž we swém řeholnjm oděwu s mečem a s štjtem w rukau po trámech každé chwjle k zřjcenj se naklonugjicjch u prostřed nepřátelské střelby s mnohými udatnými rytjři řádu swého k pemnosti přessel. W tětěž době i Pan-
 z druhé strany s lidem wálečným na nepřátele udeřila, ge porazila, pemnost dobyla a hned swůg wjtěžný praporec na hradbách zasadila. W tu zamžněl hlas Johanny, genž k Angličému wůdci wolala řlauc: „Glacide! wzdynte se! wzdynte se Glacide, a to Králi nebes! Wj gite mne newěštka a čarownicj nazýwal; a wšať ljt gest mi Wáš; ljt gest mi wassj dusse!“ Hruža pogala dimošké srdce zpupného Glacida; gafo rozššfáblený lew kolem mečem máchago a zagetj se obáwage, na autě se dal. W tu pod tjjj

utřetých Angličanů trámy na mostě strážným praskotem se zlomily, a most rachotem se zbořil, a Glacidas w hrůzostrašném úpěni se všemi se třátl, a gečej řeka pohltila ge, aby se naplnilo, co hned za prvního dne Panna Glacidas wi předpověděla, že Angličané odtáhnau; on však a zbrognossi geho, že toho neočká. —

Tak zhyňul hrdý vůdce Anglický Glacidas, tentýž, jenž w své prchlivosti hrozil, že přigdeli do Orleanu, žádného pohlawi, žádného věku, ani nemluvnátek neussetrí; tak zhyňul ten, jenž Pannu potupně newěšťau a čarownicí nazýwal. — Zajatí Angličané napotom wyprawowali, že se jim zdálo, gaťoby neznámý lid válečný ze všech stran se hrnaucí byli viděli, ano w povětrí že bělorouché pannice neobvyčejné sličnosti na běloštvělých ořích pozorowali, tak gaťoby sám Archangel Michael Francouzů přes most, zvláště Johannity byl wedl. —

Po slavném vítězství Johanna slavně do města se brala, kdež lid radostným promoláváním gi pozdravoval; a zase všechny zvony veselě zněly slavné vítězství zvěstující.

Angličané ještě této noci sněmowawše, od obležení města Orleanu upustiti umjníli. Sedmého Května již před východem slunce, Anglické vojsko s táborem se hnulo a k odtáhnutí hotowilo. Francouzští rytíři domníwající se, že snad nepřítel autoři obnowí, k boji lid sháněli. Sořanna, protože raněná, toliko frunýčem obina byla, a přísně zakázala, by žádný z ucti-

mosti ke dni nedělnímu (byla neděle) se neopovážil na nepřitele udeřiti, aneb gegť bogi vybijeti. „Gestiť to můle Boží, bychom jim odtáhnutí nezbraňovali, samili potáhnu; a všať udeřegjli na vás, žmužile se braňte, pomněte, že Francauzi gste, a — swjtěžjte!“ —

Potom pod širým nebem oltář vzdělán; Panna první, a snj měškeré mogsko a měšicni měšťanové Orleansští na kolena padli, a hned dvě Mše sw. slouženy byly. Hrobová tichost po poli se rozlila tať, že i Angličané sw. úžasem přetvapeni, ani se nepohnuli. — Ku konci druhé Mše sw. zbožná Johanna až posud klečje, rozkázala, by pozorovali, budauli Angličané obljčegem k Francouzům obrácení. An gj oznámeno, že k městu Meunu táhnauti se hotoví, zvolala. „Pro Boha! nezabraňugte jim táhnauti; djť Pánu vzdávajice dále gich nestjhenme, nebo den nedělní gest.“ —

A tať Angličané po veliké porážce osm tisíc bogomnjků w křmavých bogjch pozbywše, odtáhli; pemnosti Francauzi zapálili a žtrožkotali. — Potom Panna s rytjřstwem zase do města se brala, kdež w hlavním chrámu Páně šhoromáždění djť vzdávali. Rněžj kazatedlnicli b ke zbožnosti napomínali, a s lidem prozpěwugje po městě se brali; potom služby Boží na odpuštění všem přátelům i nepřátelům, kteřj w bogi padli, konány byly. Tato procesj, kázanj, tyto služby Boží dne 8ho Května 1429 nepřvé před twářj zbožné Johanny a měškerého Francouzského rytjřstwa konány, každého roku až do léta Paně 1830.

vo Orleanu opětovány byly, a to na památku, poněmžž toho dne město Orleans za osm měsíců obležené, rečowností osmnáctileté pastýřské dvojty osvobozeno bylo! — — .

XIII.

Potom Panna od Marssala z Ranžu doprovázená a valnými zástupy obklopená z Orleanu vyšla, by králi radostné poselství přinesla a geg tu korunování do Rheimsu uvedla, galž gi hlasy blahoslavených zvěstováno. Pomždy gi myšlénka pudila, že gegi sešláni giž na blauze trwati nebude, a že giž mnoho času odlady zmačeno. — Král Karel VII. i weškeré komonstvo Pannu uctivě přigalo. Když wšak žádala krále, by bez meššánj tu korunování se odebral, on zase w pochybnost upadna, w rozpacjch pohřžen byl. Tedy král Karel VII. pořád pochybuge, s diwořenjny, co činiti, bez konce se rabil, gesto cesta k auplnému wjtěžstwj wedaucj giž proflěstěna byla. Panna, swau brzku smrt předzwojbagje, mnohočráte tu králi mluvila: „Gestě toliko roč žiwa budu, pročž potřeba řáže, bychom propugčeného času použili.“ — A wšak řeč gegi nic neprospěla. Když tedy gedného dne král se swým zpowědnjčkem, biskupem Castrešským w své komnatě saukromj rozmlawal, Panna mimo nadání na dveře zašlepala; král, by wešla počynul, načež Zohanna w neyhlubšji počore wšedšst, gala se mluwiti řlauc: „Wysoce Urozený Pane! neračte tať

dlaugo sněmowati a se rabiti, anobř do Rheimsu se odebeřte, byšte w Důstognosti, Wám přináležejcí forunu wzali." —

An biskup se tážal, zdali wnučnutjm Božjm toto mluwj, odpowěděla, že wyššj mocj giž mnohokráte a mnohými způsoby k tomu powzbuzena byla. „Snabbyste nás, tážal se biskup dále, tať o způsobu, gjmž gste powbuzena byla, zprawiła?“

„Wjm, wece Johanna, co žádáte." — Potom král Karel VII. Panny se tážal, zdali u přítomnosti swědků mluwiti gj libo; načež Panna hluboce se pokloniwšj prawila. „An ljtost mám, že w slowa, gež Božjm wnučnutjm mluwj, lidé wěřiti nechťj, odcházjm na místo pusté, bych očjm lidstřjm sřryta byla. A po skončené modlitbě slyšjwám hlas wolagjci: „Dítě Boží! gdi! gdi! gdi! gdi! gď s tebau budu"! — A- wždyčň duch můg w hlasu tomto zplesse, tať že Boha wraucně prosjm, bych taťowau radost wždyčň měla." Johanna s auplnau přeswědčenostj tuto řeč mluwila, a opětugjc slowa gdi! gdi! u wytrženj býti se widěla, tať že ti, kdo na ni hleděli, i za dob pozdněgšjch na gegj proměněnau twář patřiti se domnjwali. —

Konečně w pochybnostech pohřjžený král Karel VII. do Rheimsu ku krunowánj se odebrati u- mjinil; a wšak pod tau wýminkau, by prw twrze a hrady při řece Loire Angličanům odgaty by- ly. K tomu cjlj a konci rozřaz po wšech wěr- ných dědinách wydal. An tu nowé že wšech stran

k bogi připrawovánj: přílbice ze žbrognic wy-
 nášseny, meče brausseny, štítj a oděnj rytjřské o-
 prawovánj a korauhwe rozwyjgeny byly; a ze
 wšech stran a končin rytjři se žbornj swými se
 hrnuli, by pod wjtěžným praporcem welkodušné
 Panny proti šarým Francouzským nepřátelům sta-
 tečně bogowali. Když giž wšsecko připraweno
 bylo, král wémodu z Alençonu za nejwětšjho
 wůdce polnjho pod žprávau Johanny prohlásil,
 než choť geho, poněwadž žagatý wémoda drahný
 čas w Angliču u wěženj chowán byl, swoliti se
 zdráhala, by choť gegj s lidem wálečným proti
 nepříteli bogowal. Než usflechtilá Johanna gi
 těššila řkaut: „Nebogte se miloštimá panj: gá
 Wám ho zase w ždrawj, ano gessťe ždrawěgšjho
 přivedu.“ Tauto řečj wémoděhně upokogiti se
 dala; a Panna, gažž bržj uwidjme, i w čas
 nejwětšjho nebezpečěnstwj slow swých pamětlima
 byla. Potom žádala krále, by gi wolno bylo
 w bitwách Angličany toliko gjmati a ne potjratj;
 neboť předpoweděla, že wémoda Orleanský, ač-
 ťoli umragjcej Gindřich V., král Angličý, swých
 bratrj, by wémodu niřby ze žagetj nepropaussťe-
 li, napomjnal, přede propuštěn, a žagatými
 Angličany ze žagetj wyšaupen bude. —

XI..

Welkodušná Johanna lid wálečný k upewně-
 němu, hradbami dobře opatřenému městu Sargnau
 wedla, kdež udatného Angličého wůdce Guffol-

ka na hlavu porazivši zahnila. Tu na hrabny a věže z haufagjicjch děl a bořicjch moždjrů prudce střeleno, tať že věže rachotem se bořily, a všickni tomu se divili, gaťau hbitostj Johanna wšse řjčila. — Zde podivně se dalo. Kdnyž totiž i změsta z děl a z moždjrů střeleno bylo, a uputný wévoda, tam střeleno býti má, dělostřelcům řákal; mimo naděj zazněl hlas Panny napominagjicj: „Gdě'e na stranu usslechtilý wévodo; sic gináť tamto na Wáš nástro-gený nástrog wyrazi a Wáš usmrť.“ Gotwa wévoda napominagjicj uposlechl, gi; i letjci Fau-le gednomu rytjři na tomtěž mjestě hlavu utrhy-la. — Gessťe po mnoha letech wévoda wyprawa-moval, že ho tehdáž newyslovná hrůza pogala, a že se opatrnosti prozřetelné Panny dosti na-diviti nemohl. —

Gewřenj Angličané o přjměřj žádali; než Johanna ani slyšeti nechtěla, a hned na gegj roz-řaz polnj trauba. Francauzy k autokům svoláwa-gjicj zazněla. „Autokem! autokem udeřte sľedet-ný wévodo!“ wolala Panna. A kdnyž wévoda pro-bléwal prawiła: „Nepochybugte; neb hodina při-šla, w které se Bohu zaljbilo, a w které zwlássi působj, gessť tedn čas, bychom i my působili.“ A kdnyž wévoda gessťe se zdráhal, wolala: „An! coť se bogjte; wždyť wjte, že gicm sľjbila Wáš choti wassj zase we zdrowj odewzdati.“ A hned zase trauba zazněla. Francauzi, w gichžto průče-li Dunois a ohnivý La Hire, gaťo střely k hrad-bám se hnali; a wšak Angličané gaťo rozdráž-

běnj swowě ge odháněli: za čtyry hodiny kručě bogowáno, mnoho rytjřů a udatných wogenjů zbito: krew se cedila, a zemi rudau činila. An tu Johanna s praporcem w ruce do příkopu před twrzí, kterauž dobýwali, rychle skočila, řeb-
tjě u prostřed sršsenj kalených střel ke zdi přista-
wila; a giž giž po něm wzhůru wstupowala; i
tu gedem náramným hněwem a zlostj horaucj
Angličan, welikým kamenem po Panně mrštil,
Johanna se žřitila, a — podivná wěc — ka-
men o gegj přílbici se rozdrobil a Panně neu-
šťobil. — A hned na perwnosti radostný, bole
wšak žalostný (Francauzů) zazněl hlas; než Jo-
hanna rychle wstanauc, wolala: „Wzhůru!
wzhůru! kdo wěrný Francauz; pro Boha a pro
krále Karla VII.; dobré buďte naděge; zmužile
za mnau!”

Francauzi autočny obnowiwšse, perwné město
Jargnan třidecátý sedmý den po oswobozenj Dr-
leanu dobyli; při čemž Angličané na hlavu po-
raženi, ač i mnoho Francauzů pobito. Na udat-
ného Suffolka nepřátele ze wšech stran doráželi,
an každý po tak wzácné kořisti taužil: an tu gedem
mladý Francauz, ginoch garý, černowlasý, wšji
silau na Suffolka udeřil, by ho gal; w tom
Hrabě wolal: Šfili ty šlechtic? Ntegsem! —
Ledn rytjř gšl ty? Ani rytjř ani šlechtic, odpo-
wěděl Francauz, sprostému Francauzi wzdyntě se
Hrabě z Suffolku, chrabrý wůdce Angličný!

„Přistup bljje,” lágal Hrabě, a plochým me-
čem bogownjla w záda udeřim a za rytjře ho wy-
hlásim, meč swůj na důkaz zagetj odewzďal.

Ze všech věrných dědin Francauzové k praporci Panny spěchali, a již sedm tisíc udatných mogenjů po hromadě bylo: a dále a dále táhše, město Meunu dobyli a dobyšše do města Baugency, gež Talbot, vůdce Angličtý opustil, by u města Senville s válečným lidem Gastolfovým se spogil, vtrhli. Angličané toliko v pernosti města Baugency se bránili. Když Francauzové pernost dobywali, přitáhl v průčelí svých hrabat a rytířů chrabrý Artuš, vévoda z Richemontu, dobymagjcjm s dvanácti syny oděnců, a osmý syn lučkosťelců na pomoc. V tom Francauze i také zpráva došla, s galau mocí nové nepřátelské roty ze všech stran se hrnou. Nevodatnějši Angličtí vůdcomé, Talbot, Scaleš a Gastolf roty vedli. Ačkoli k bitvě hotoviti se nezdáli, an s mogsšem k městu Senville táhli; předc prožřetedlná Johanna, by na nepřátele se udeřilo, radila, řkauce: „Zmužite bogugte: budete dobrého průvodce mjeti! Věru, kdyby na oblacích zavěšeni byli, sestřílíme ge; nebo Půh k gich potřebij seslal náš! Dneš náš sšlechetný král vítězstvoj slawiti bude, gačého dárno neslawil; mjmí, že všecch potřeeme.“

Velikau prudkosti rytíři napřed klopotali: nepřiw šedesáte nehodmážlimějšich na rychlonobých ořích se hnalo, by nepřitele, an již daleko odtáhl, wypátrali. Giž šest hodin pustými lesinami geli, žádné stopy nenalezšše; již se domnivali, že od pravé dráhy se odchýlili, hle! mimo nadání wyskočij z borového mláží rychlonohý jelen, a nedlauho, — slyšeli hlahol da-

lešo po lese a po rošlinách se rozléhagjci; z čehož znamenali, že nepříteli w zápětí jsou.

Rychle o tom i giné následugjci vůdce zpravili, by k bitvě se hotovili; a brzy tito w uspořádaných řadech wogenským šilem na nepřitele vrazili. Do znamenagje Angličané pořad ustupovali, až konečně u místa Patane na konci lesa, za gednjm upewněným klášterem, w řadech k bitvě se postavili. A wšak roznícený La Hire se swými oděnci takowau prudkostí na ně udeřil, že jim možná nebylo se zahrabiti, a řvůž giž i Johanna se swými rotami se přihrnula, tu teprw kruté nastalo potýkání; Panna wše dělala, porážela a smrtila. Gastolf a ginj rychle ugižďegje brzy se přesvědčili, že ostruha nenlepšj železo gest; pěšj ale lid a ti, kteříž před bitwau s konj sstaupili, po lese se rozprchli. Dalbot ode wšech opusštěný, co rozdrážděný lew se bránil, až konečně gednomu luhostřelci se vzdal; — s ním gat byl i Pán ze Scalese a mnoho giných ze šlechtj Angličé. Francouzové w tomto krwawém potýrání, gať Panna předpowěděla, toliko gednoho rytjře pozbyli. Utjřagjci Angličané do města Jenville spěchali; než měšténjnowé brány před nimi uzavjragje, wjtězům Francouzům zawřeně otewřeli. —

„Nenjli prawda, Pane Dalbote, tážal se potom wévoda z Alençonu gatého vůdce, dneš ráno gste nepomyslili, že w zagetj budete?“ „Toi gest osud wogny,“ odpowěděl lhostegně Dalbot.

Odpoledne vůdcové na bogišti se šedše a pod širým nebem, gaž děgejš swědčj, na kole-
na padše, Bohu za slavné vítězství dítj vzdá-
wali, welmi z toho se radugje, že Král nebes,
gaž zbožná Johanna pravila, bogowal s nimi.
Toť gest ona divoká honba, o nž w listu z prmu
dotčeném Panna předpowěděla, že slyšáno bude
lowecké úpěnj a šlučenj, gažého před mnoha lety
we Francouzsku slycháno nebylo. Di, kdož Pan-
ně se posmjwagje, gi aussflebečně newěstkau a
čarownicj nazýwali, a u prostřed gich nezname-
nitěgšj vůdcové: Suffolš, Scaleš, Talbot,
Glacidaš, djlem w zagetj chowáni, djlem poto-
peni, w řečistjch rybám, djlem w bitwách pobiti,
po lesjch i po poljch káňatům a křawcům k po-
žrenj se dostali. — —

Daleko široko nebylo slavněgšjho reša, kte-
rýhyn nepřátele tať děšil a porážel, gažo Johanna,
iprostičká dítka pastýřská. — A hle! tato cítk-
wá a usflechtilá dítka na bogišti zase hotké slzy
nad usmrcenjm tať mnoha pobitých měštěnjnů,
přátel i nepřátel, nad usmrcenjm tať mnohých ot-
ců, gichž ztrátu osiřelé plakaly a křwikly dít-
ky, wyléwala, a k zagatým Angličanům welmi
wljdně a milosrdně se magje, gim ubližowati ne-
dopuslila, an Francouzové, žádostj zlata pužení,
s neshťastnými ukrutně nakládali. Důkazem toho
budiž tato událost: Když gedem Fraucauz, ne-
lidšty sobě počjnage, swého zagatého do hlavy u-
deřil, a udeřiw smrteďlnau ránu neshťastnému za-
sabil, taťže umjrage na zem se wrhl, Johanna,

co ošamžením se dalo spatřic, rychle nešťastného, co milosrdná sestra se chopila, a řdyž žádného léku proti smrtedlné ráně nebylo, slzicím okem umjragjicjho k ljtosti nad hřichy napomjнала, křeslanstvy w posledním bogi těšila, hlavu geho poždwyhla, by kněžstým rozhřessením očistěná duše wzhůru, k trůnu nadhměždnému se wznesla, tam, kdež utišťowánj, křiwdy a nespravedlnosti, bogů, ran a hořkých slz není, a kde počoge, gehož swět dáti nemůže, spravedlivý dochází. — —

XV.

Nešťastná u Patane swedená bitwa, čili diwotná honba, srdce Angličanů i wšech gich spogenců náramným strachem, hrůzau i zámutfem naplnila. Shaubu tolika rytjů, a potupa gich wjtězoslawné zbroge, tať trawnau žalosti ge sklčila, že při prwnjm náměstj w Paříži u walném shromážděnj sněmugjcjm, slzy zatagiti možná nebylo. —

A protož w Paříži a w celém okolí nowý wálečný lid sháněn, přátelská umlawa s wéwodau Burgundským obnowena a z Angliča pomoc žádána: než Angličý král w swém zděssenj žádných newěděl prosředků; a protož s kardinálem z Winchesteru se umlunil, by mu křizácké wogšto, proti Husitům do Čech připravené, k dálšjmu wálčenj proti Francouzům prodal. — —

Když tedy Angličané k dálšjmu wálčenj wšj mocj a silau se hotowili: i Johanna k rovnému cjlj wšfelicos podnikala. K podiwenj bylo, s gawkau horliwostj Panna w tomto čase, brzy w Dr-

leanu, brzy w Sully, kdež král Karel VII. přebýval, k cestování do Rheimsu vše připravoval, tak že i sám král mnohokrát vypravoval, že Johannu ne gednau pracj tak unavenau nalezl, že gj rozkázati musel, by sobě odpočinula; načež Panna hořce plačíc, krále, genž o gegjm sešlání pochyboval, by dobré naděje byl, že brzy korunován a všickým Francouzským královstvím vládnouti bude, napomínala, gažož pať i k lidu válečnému mluvila: „Zmužile bo-
gugte, vše poběsíte a porazíte, tak zvěšťoval rádce můg!“

Druhý ve středu dne 23ho Června r. 1430 Johanna s plukem vojnů na cestu do Rheimsu se vydala: lid válečný poznenáhla následoval. Město Rheims skoro osmdesát mil vzdáleno, a všecky cesty, silnice, permosti, města nově sehnáním Anglickým válečným lidem posáty byly: vojsko potravau a zásobami opatřeno nebylo; gedno nepřátelské město bylo s to, lid válečný Francouzů zadržeti, zpátečné cesty zamřiti a tak gednjm rázem vojsko potříti a zkažiti. A protož povážení a zdravého rozmyslu třeba. Než Panna w toho, gehož poňnutjm země w svých stěžegich se otrásá, horny se sutj, skály se puřagj, rachotem stromy řácj a oblaka u vodě se rozplynau, a který gj i w krwoteřaucich neopuřil bitwách, permostě dařagj, před vojskem dále se brala.

Druhého dne král Karel VII. s Orleanšskými bahatěry, a s králem wémodové, wúdcové, hrabata a rytíři a dwnácte tisíc wýborných bogow-

níků, kteří svou rekonstrukci, každé brzo se předsvědčíme, činy až k podivení domýšleli, následovalo.

První lidnaté město, k němužto přitáhli, bylo Auxerre. Městěninové Angličané a Burgundské straně připogeni, brány před králem Karlem VII. uzavírali. Johanna a s ní mnoho jiných, by na město se udeřilo, radila. Když král a někteří vůdcové se usnuli, s pozdviženým městem rokovali; a rokojce král i městěninové se shodli, že vojsko okolo hradeb města v počty dále potáhne, že se město potrávau opatří, a že pod tou výměnou, pod kterou města Troyes, Chalons a Rheims poddanost příslibí, poslušnost slíbí. — Johanna a s ní mnoho jiných, nad tak potupnou uhlavau u veliký hněv rozpálená, pravila, že slušné a pravé to, by městěninové brány buď otevřeli, anebo aby se král brannou rukou vyrazil. — Když rada tato uzavřena byla, a vojsko dále se ubíralo; a kdekoliv gmeno Orleanské rekně gmenováno, že všech stran bogovníci k vítěznému praporci pastýřské divky spěchali. — Město Saint Florentin brány králi otevřelo; Troyes však bitice královského odbojní, se uzavíralo. Ano městěninové na první řady vojska vyrazili; teprve po kruté seči, v které gich mnoho pobito bylo, zpátky do města utíkajce. Právě totéž město Troyes, v němž před osmý lety Angličan manitel s Kateřinou, sestrou krále Karla VII. se zasnubil, a kde ona potupná uhlava k zhubě a k podmanění Francouzského národu

učiněna a Karel s dědičného trůnu složen byl : i nyní velikými překážkami králi k dosažení dědičné koruny zbraňovalo, an zásobami dobře opatřeno, proti všemu tvrdostigně se zasadilo. Král Karel VII. dostatečných nástrojů k obležení města neměl, by s nimi ginál pohovořiti mohl ; k tomu brzy veliká nouze vznikla, že pět i šest tisíc lidí za osm dní ani trochu suchého chleba do úst nedostalo ; rytíři a mohovitější šlechticové za drahý peníz k svému zachování nepotřebnějších věcí kupovali, chudí ale, trávou hlad žrním nedozralých klasů zaháněti museli. —

Mezi brzy mnoha těchto nešťastných ztráveno bylo ; nouze více a více se zmaňala, nemoce vypukly, a všeobecná stráž vznikla. Městěninové o rokování ani slyšeti nechtěli ; aby se bylo mohlo s nimi dle wogenského způsobu pohovořiti, k tomu prostředků se nedostávalo. — A protož král dle svého obyčeje, zase wémody, hrabata a ložoty, by s nimi w radu wessel, powolal ; a wšak dobrá rada před hradbami města Troneš tak drahá byla, gaťo chléb, ač mnozí obratně mluvili. Nejprvnější hlasu svého pozdwihl arcibiskup z Rheimsu, gaťo nejwětší kanclér Francouzského králowství, obšírnau řeč dořazuje, že není možná, by král dle s wogstem zde tábořil. Potom král Karel VII. arcibiskupowi welel, by hlas w radě sbíral, a kanclér hlas sbíraje, by každý upřímnau radau nápomocen byl, napomínal ; a sebrané hlas wesměš králi radily, by s wogstem zase zpátky se obrátil. — A tak wšedka práce, wše

snažení welkodusné Zohanny marné, a sláva a
 wjtěžstwoj před hradbami města Trojes giž giž
 pochováno býti se widělo, o Božské pomoci, kte-
 rau Panna zvěstowala, ani řeči nebýlo. Nebo
 zážrať lidem sice se libí, když sami ničeho pod-
 níkati nemusí, leč wjno z vody nčiněné píti: a
 wšak magice wěrau přispěti, a ruku w plápolá-
 gicj plamen wztáhnauti: na wětšim díle chaulo-
 stiwí, popálení se obáwagice, ruce rychle odtahují;
 — — — podobně i tuto; než Wšemohaujmu
 nebes i země Pánu gináť než maudroit opatr-
 ných rádců královských uzavřela, se zljíbilo. —
 Když tedy newyšší kancléř hlasy sbjrage, k slo-
 wůtuému Robertu Mašsonu, genž co wěrný a mau-
 drý rádce za drahé časů, giž králi Karlovi VI.,
 otcí krále Karla VII. slaužil, přistaupil, gal se wele-
 wážný fmet mluwiti řka: „Mámě za to, byšle i Zo-
 hannu Pannu powolali, a gi se tážali: nebo když
 král Karel VII. na cestu do Rheimsu se wydá-
 wal, nestládal naděgi swau toliko w mocnost a w
 sílu svého wálečného lidu: anobrž napomínánjm
 Panny cestu s wogškem nastaupil; pročej potřeba
 láže, byšle i Zohanny se tážali, a pakli ona ra-
 diti bude k čemu giž razeno, by král zpátě se
 obrátil, i gá toho mínění gsem, by král táhl
 odkud přišel“. — Tak mluwil Robert Maš-
 son. An pořád sněmowáno, sem tam mudrowáno,
 hýbáno a razeno, nic wšak usněmowáno ani ura-
 zeno nebýlo, hle! tu na dveře zaklepáno, a —
 Zohanna wessla, a wšedši králi hluboce se po-
 klonila. Wšsudn ticho: — tu kancléř gal se mluwiti

řka. „Zohanno, král i rádcové sobě raditi newě-
dauce, w rozpač, co činiti, gsau“. Potom wšse
obširně wyprawował a co Panna činiti mŕnj, se
tázal. Zohanna ku králi se obrátimšši se tázala,
ždali řeči gegi uwěrj? Král odpowjbage řekl:
pašli to, co powj, maudré a užitečné gešt, že mile-
ráb uwěrj. Panna ale zase se tázala. „Uwěrj-
teli řeči me?“ A král odpowěděl: „Muže tedn
mluwte, ať slyšjme.“ Načež wěštná panna
odpowěděla: „Elechetný Pane, kažte wogšku, by
před hrabny města Zroyeš se odebralo a ge oble-
hlo a že wšech stran zawřelo; zanechte wšeho
razení; neb prw než tři dni minau pomocj Bo-
žj Wáš do města uweđu, a to buď po dobrém a-
nebo po zlé.“ Zohanno, řekl pochybugjcj kanc-
lér, řdnynchom wěděli, že w šesti dnech města
Zroyeš dobudeme, rádbynchom geště dleli a Wáš
uposlechli; než newjm, prawduli mluwjte. „D
tom nepochybugte, odpowěděla mjrně Zohanna,
zjtra dá Bůh w městě wečeřeti budete.“

Zato řeč w době tať náramné šraști mluwe-
ná bržy buď prawdiwau aneb neprawdiwau u-
tázati se musela, tať že wěštné Panně žádný u-
trhati nemohl, žeby wedlé lidšké opatrnosti času
oželáwala, w němžby, co předpowěděla, přiroze-
ným během se naplnilo; a wšak že Zohanna
wšse w shromážděnj wůdců předpowěděla, o tom
ne toliko děgepišy, ale i swědkové před saubnau
stolicj, řdež Zohannu napotom mučili, přítomnj,
swědectwj gednohlasně wydali. — Po skončeném sně-
mowánj Panna na oře se wyšswihnauc, s wjtěžným

praporcem lid válečný k přikopům pozdviženého a urputného města vedla. Kytjři, oděnci, žbrog-nossi, lučostřelci, vznesení i sprosi. Kdo gen moh, otýpky, trámy, klády, dveře, okna, a vše, cožkoli v tábořích bylo, vlekli a nosili, by přikopy vyplněny, přistřešji a hrady k autokům zhotoveny byly. Gať mile neměrní měšťtěnínow: Pannu, ana s vítězným praporcem a s mocí Kráji se běže, užřeli, swatým úžasem překvapeni, bledli, an neměrnosij, kteráž proti králi swému se dopustili, swědomj rozbaučené neschetnost a nepravost připomínalo, tať že poděšení rozgjmali, kterať Zohanna nadpřirozeným způsobem wěrné' město Drleanš oswobodila, a gať krmotefaucj rány gegjm mečem neměrným a odpadlým Francouzům wšsudj zasazeny byly. — Twrdoť bylo wšji žádosti i wšji síly k bogi zbaweným proti wššji moci se zpěchowati. A protgž i lid po blahém mjrú a po sw. počogigedněmi ústy wolal; ano měšťtěnínowé zpupného města wyprawowali, že giž tehdaž, kdž Zohanna krále k autokům nabjzela, ge taťowá hrůza pogala, že mladj i staťj walem do chrámů Páně se hrunuli, na kolena padali, a Boha o milosrdenstwj wraucně žádali; — i ráno, kdž autoky na město udeřeno býti mělo, že se jim zdálo, gaťoby množilwj bjlkých motýlů ošlo sw. praporce byli ljtali widěli. —

Tedy biskup města a s ním mnoho urozených a wžácných osob s třesením k swému nad mjrú uraženému králi se odebralo. Než král Karel VII. welmi lašťawě žblaudilé přigal, a přigaw umlunu

učinil, weblé které měšto Troneš swému pravému králi zase se podrobilo; král všem odpustil, ano i Angličanům, ~~by~~ se swými nábytky prýč se odebrali a vyflibili, povolil. Nynj Panna první do města w gela, by lučstřelce od brány až ke kostelu w řadech k slavnému přigetj krále Karla VII. sestawila.

Poslaný od měšťténjnů kněz, gmenem Richard, wěhlasný kazatel, genž swau ohniwau wýmluwnosti nedáwno prostopášné Pařížany k naprawení života powzbudil, Zohanně wstříc wysšel; než pochybuge o gegjm sešlání, domníwal se, nenjli ďábelnice (ďáblem posedlá), pročez znamenj sw. kříže učinim, gi swěcenau wobau pokropil. — „Blíže, gen blíže přistupte, prawila Zohanna mjrně, neuletjm co čarownice.“ — A Richard přistaupim, Pannu i potom wšsudn následowal, a lid k poddanosti a k poslušnosti králi Karlowi VII. powinné napomínal. •

Potom Panna wše k slavnému přigetj krále připrawiwši, zase k němu se nawrátila. Král městem do chrámu Páně slavně se bral: po geho boku gela slavná rytířka Zahanna, potom wévodowé, knížata, wůdcowé, w drahém oděwu na bugných ořích následowali. Po skončených službách Božjích šlecht města Troneš wěrnost, poslušnost a poddanost králi přísahala; a král hned po wšslech ulicích a cestách oznámiti kázal, by se žádný neopowážowal měšťténjn pro spáchané wýstupky tupiti, a gim toho wntýkati. A tak se naplnilo, co Panna w shromáždění den před tím kancléři předpowěděla: „Zitra dá Bůh w městě Troneš wečeřeti budete.“

Giž druhého dne mogšto, w gehož průčeli Panna se brala, k Rheimsu táhlo. Město Chalon brány králi otevřelo. Z Rheimsu i angličtj setnjci se swými pluky se vyklidili; měšťanové pať Rheimšstj vyslance ku králi poslawše, kljče starobylého města Rheimsu, kdej giž od nepřvonněgšich časů korunovánj králů Francouzských se dalo, odemždali. Gestě toho dne, w němž kljče měšťanové odemždali, král se swým komonšwem slawně do města se odebral, a brzy potom dle starobylého obyčeje w chrámu Páně sw. Remigia slawně gakožto král Francouzský Karel toho gména VII. korunován byl.

Dokonáno bylo, k čemu Panna sešlána byla; a protož ta, genž u prostřed nepřátel cestu proklestiwši, krále až k oltáři domedla: po skončených slawnostech před krále předstaupiwši, na kolena padla a hořce plakala, křauc:

„Ušlechtilý Pane a králi můg! Božská vůle giž vyplněna gest, w tom záležje, bych Orleans oswobodila, a Wás do Rheimsu uwetla, byste přigal swaté pomazánj, by wúbec wědomo bylo, že Wy pravý král a ten gste, genuž koruna králowstwj Francouzského právem dědičným přináležj.“

Tať mluvila hořce plačje, a wšični přítomnj gegjmi slown a wzežřenjm roznjčení spolu plakali, zwlášt když Panna dále mluvila a prošla, by gj nynj král domolil, meč a praporec před ol-

tárem zaměřiti, oděnj rytířské odložiti, a do otčiny k milovaným rodičům zase se navrátiti, stádo pásti, a tak běh života w sprostnosti a w službě Boží dokonati. — A však král Karel VII. i rádcomé geho proti této žádosti mocně se zasabili. Vše podivná! světská maudrost opatrných rádců královských nepřmė, an k bogi radila, uvěřiti se zdráhala, a nyní gi propuštění nechť, gesto sama Panna praví, že všecko, k čemuž seslána byla, dokonáno gest. —

S domlaumali gi tak dluho, až konečně gi ch hlasu uposlechla. Ubohá, svěg krutý osud předzvídala! — — Od té doby vše gináť se bálo; Božská moc giž od dymky odstoupila, ač ať posawád všudy statečně bogowala; neť tak gihého wjtěžstwí, gáko gindy, bogiti možná giž uebylo; pročeť poslušnosti a wjry w řeč swau gáko gindy wjce nežádá; ba, málo kdy swau radau ku pomoci přispívá: anobř sřisse dle rady wůdců w bitwách je řídí; brány budaucnosti temnau rausskau, které oťo neproráží, zahaleny gsau: a protoť ničeho wjce nepředpowídá. — Dráwný zármutek srdce něžné holubinky sřličuge; wraucí tauha po otčině a po rozmanitém údolí, po lesní kapličce, po krásném světnu a po rozmilých owčičkách bussi ztrápené dymky gimá: — Každý, kdo gi widí, litoť nad wadnaucí rúží má, genť za wogřem takotka se wleče, a w bitwách, ku kterým giž žádného nemá powolání, krew swau cedí. — — A však právě tato dwogitoť patrný gest důkaz, že Johan-

na nebeň povolána byla, Francouzšau řissi i we
ššerý národ z manštwj wyprostiti. — — —

Město Chateau-Thierry, a s ním mnoho giných
brány své rekyňi Orleanské otevřelo; než duff
gegi žalosti swjragi a temné obšličugi mrákoť;
giž giž pořáb strašné se leká budaucnosti. Radoš
ným promoláwáním plesagjicjho lidu w dotčeném
městě wjtána a pozdrawována, hořce řzi: „To
gest upřimný lid, dj arcibiskupu Rheinskému, gá
gsem gestě žádného newiděla, šterýby se z přjšti
krále swého tať welice byl radował; ach! řěžby to
wůle Boží byla, abyh w této zemi u prostřed gich,
až umru, pohřbená odpočiwala!“ — S Johanno,
tázal se sluha Boží, řde asi dořonáte? „Řde ř
Bohu ľibiti bude, an gařo Wy, odpowěděla, mje-
řta a řasu neřnám. — Řěžby se Bohu Twůrci
mému ľibilo, byh nynj řbrog řložiti, a ř mému
otci a matce ř nawrátiti mohla; ó gař rád
byh zase s swými bratřimi a řestrami milowané
řládo na pařtwu wobila a rodičům řlaužila.“

Potom dále wálčeno; w rytjřském bogi u
horn Pilon bogowaném, řál řekownošti swého
rytjřřwa a opatrnošti Panny řlawně nad Angľj-
čany řwjtěžil; pewnosť řřrepagni dobytá a Nor-
mandie před wjtěžy ře třášla, i Pařjžské před-
měřti Saint Denis dobytó; než nowé řnamenj
Pannu w rytjřském řarazilo běhu. — Mjrná a
tichá co holubinka, wľjdná, upřimná a milosřbná
ře řaždému, řbožřoli ř nj ře přibľžil, u welič
ošřřliwosti nepočestné řeny a wilné newěřřty u
wogšřtě přebřwagjci měla; protož přjřně řařářa-

la, by žádně z těchto neschůdných stvoření k ní se nepřiblížovalo, an takových ani viděti pro ošklivost nemohla. — S užřevši gednoho dne takové mrzké stvoření, nepočestně sobě počínajíc, u veliký hněv rozpálená, plochým mečem nezvěštku v záda udeřila: a hle! hned ginák v krutých sečích perný meč na několik kusů se zlomil, a žádný kovář s to nebyl, zase ho svařiti. Král se nad tím náramně rozhorlil, domlauwage, proč hůl nerozala. — Brzy potom na Paříž udeřili a Johanna raněna byla. S přisledši do chrámu Saint Denis (sw. Dionysia před oltářem tohoto obrance Francauzské říše, na kolena padla, Bohu, nedůstogněgši nebes Královně, všem milým Swatým mučedlníkům, za všedky propůgčené milosti wraucj díky vzdávajíc, své rytířské oděj, a ukořistěný meč na sloup před hrobem sw. Dionysia tím úmyslem zawěšila, že do rozmilého údolj, kdež co outlá diwla stádo na pastvou mobilá, se nawrátj. — Ubohá giž předzwidala, gať hořký kalich utrpenj píti bude! — Než prosbami wůdců pomůžuzena, u wogště zase déle pobyla.

XVII.

Zimnj čas, w němž brzy šťastně brzy nešťastně bogowáno, minul. W mnohých bogjch Panna zwítěžila, dobyla pevnost Pierre le Moutiereš, a město Melun, gež Angličané wšj moci dobýwali, oswobodila; a wšak giž nebyla bla-

mau wogſta ; anobř gen toliř, co giný reſorný
 bogownjř. Na hradbách měſta Melunu hlaſn bla-
 hoſlawených gi zwěſlowáno, že před ſlawnoſtj ſw.
 Sana gata bude, by ſe neleřala, a řjž ten s
 wděčnoſtj z ruřau Bořich přigala, že gi nebeř
 řrál ſjly udělj, by wſſe utrpenj ſneřla. Načeř
 Sohanna milé Swětice Bořj prořila, aby u Bo-
 ha za ni orodowali, by blařo w řaláři chomá-
 na nebyla, nobř brřy umřela a w řrálowſtwj
 nadhwěždném bleřem wěčné ſlawy přiodjna by-
 la. — Swětice Bořj gi ale ničeho neřgewily,
 gediné napomjnalj, by w trpěliwosti ſetrwagje
 w Boha pemně dařfala ; a od té doby o přj-
 řtjm giž gř ſe bliřicjm utrpenj s Pannau čařto
 rozmlauwalj ; než Sohanna řádnému ani zmjnj
 o tom neučinila, gařož pař u wſřech wogenřtých
 důleřitolech, an wyřřj moc gi opuřtila, dle ra-
 dy wůdců ſe řjdila, by na řádného ſwůg řrutý
 ořud neuwalila. —

Čař, w němž weřřera přjroda z tuhého ta-
 řořka ſnu probuzena, ořiwuge, řaře nařlal ; řa-
 hradj, řřtěpnice a wjnohradj ſe řelenalj, palau-
 řy peřeřtým řwjtjm pořátj ſe řřwělj, ptactwo w řá-
 gich řaře weřle řřweholilo, wſſe řřworenj plesalo
 a ſe radovalo : toliřo Drleanřřá reřyně w trám-
 ném řármutřku pohřřžena, řalořně řobě počjnala,
 an bjlé růže přehořřkého umučenj w tomto řwe-
 taucjm řaře na řrnj gi wyrořřly. — Tehdáž
 Panna w měřřě Gagny přebřwagje uřrutného ná-
 řelnjřa laupeřnické řběře Angličé, řranqueta d'
 Arrař w řřmawé řeři gala, a gatého, gařožto lau-

pežníka, vraha a zrádce hrdelnímu právu ode-
 vzdavšši, v město Campiegne, gež Angličané ob-
 lehli, vtrhla. An udatná stráž města začasle na
 nepřitele vrazila: i neunavená Johanna wssu-
 dy v okolí nových wogenjnu pod swůg prapo-
 rec nashromáždila, kterěžto za dob nočních opa-
 trně do města u vedla. S chytce wůdcowé stateč-
 nosti, kterauz Panna v lidu wálečném roznitila,
 použiti, hned toho dne gj rozklázali, by s ginými
 setnjky a šesti sty jezdců a .ěšjich na nepřitele
 na druhé straně v pewnosti tábořicjho, uderila.
 V pět hodin ráno Panna v průčelj swých oděn-
 ců k mošlnj hradbě, genž wchod k pewnosti we-
 daucj uchrýwala, na lauku, před wchodem se roz-
 prostřagjci, wngela. S událo se, že i San Lu-
 cenburský v tétěž době, na tutěž lauku s několi-
 rytjci na slěd wngel, a — Pannu užřel.

S hned zpátky gašo střela letěl; a brzy pluť
 strážnjků v mjlě Marigny silnice ostrjhgajicjch,
 opatrně na lauku wedl. Kdyby se toto nebylo
 přihodilo, Johanna dotčenau pewnost by byla
 dobyla: nebo strážnjci, nepřátelského přewapenj
 tak časně se nenabáli; a protož, na wětšjím djle
 zbrog odložili. Než tuto o wšem, co se děge
 zpraweni, rychle zbranj se chopiwšše, hned k bogi
 hotowi byli. — A wšak Panna statečně a mocně
 na ně uderila; ničdy před tjm tařowau reřowno-
 stj, gažž zpráwa znj, nebogomala. Giž giž Lu-
 cenburského zpátky hnala; než hlahol nepřátel k
 bogi wolagjcih, břinkot zbroge, dusot a řehot
 řoňstwa od stráže k strážj, od pewnosti k pewnosti

ozvěny roznášely, a drábové ze všech stran co
liti mci po křisti se hnali; a hned zborové
Burgundčanů se vyřtili, a Jan znova se svými
rotami se hrnul. Udeřili na Pannu; než zpá-
tky odhánění, zase udeřivše se hrnuli, brzy za-
se potjráni, caufali. A však kdž již i po-
třetí udeřili, Panna toliko na půl cejny ge
odehnala; — tu gegi wogenjnowé poděšeni
na autě se dávali; Francouzští rytíři ugjždě-
li, že sotwa ducha popadali; na Pannu w
neposledněgšim řadu, neposledněgšij bogugjci,
nepřátelé wjce a wjce doráželi; Francouzové u wět-
šim a wětšim zmatku k moštu utjkali; nepřá-
telé pak na utjkagjci wětšij a wětšij prudkosij do-
ráželi: kruté potjráni; — tu někteří w praudy
gečjci řeky se wrhli, ginj se wzdali, ginj se brá-
nili, a mezi nimi neposledněgšij Johanna na
krásném oři, w šarlatowém rytířském plášti,
mečem gednomu zbrognošij odgathm wšse porážce-
la a smrtila.

Než brzy ze všech stran Burgundští oděnci
gi obklopili, by tu gali, genž Angličanům hrů-
zau a potupau, Francouzům pak wjtězstwjm a
sláwau byla. Na wěždj Campiegňšých zwony
smutně zvučely, gakoby byly k pohřbu Panny
zazníwaly, lid k pomoci svoláwagjce; než žádný
na pomoc nessel: hodina, kterau gj Swětice Bo-
žij předpowěděly, přišla. — Johanna až do po-
slednjho okamžení rekowně se bránc, a ugjbděti
chtjce, ostruhau rychlonohého oře bodla; w tom ale
geden Pikardšij lučestřelec pláště gegjho se cho-

piru s koně gi strhl; a vsať Johanna mečem, kolem sebe máchajíc, vzdáti se nechtěla, až gi meč z ruky násilím vyňali. Lionel, panfart z Vendome řečený, gatau do Marigny wehl, kdež rotami zbrognošťů, pod stráží Jana Lucenburského, genuž gi panfart probal, oslňhána byla. — A tak dne 23. Května 1430 holubice v klíatě pazauru dramých luňáků u mostu města Campiegne padla.

To se událo po pactnáctém měsíci, an ponenpru v Chinonu před krále Karla VII. předstoupila, v roce po osvobození města Orleanu a v desátém měsíci po korunování krále Karla VII. v Rheimsu, kdež, gať vědomo, Bohu za vssecky milosti díky vzdávajíc, prosila, by gi wolno bylo do otčiny k rodičům se navrátiti, a kde, co se nyní událo, předpowěděla řkauc: „Toliko gestě rok živa budu, a nic dále; pročez hleďte byste tohoto času dobře použili!“ Že to předpowěděla, sám wémoda z Alençonu doswědčil.

XVIII.

Nemyslná byla radost Angličanů: po vssech gegích končinách gaťo na perutích zpráva o tom hned letěla; zradni Pařížané město oswojivše ohnivé divadla ustrogili, vsfeligať prozpěwujce; — — — a newinnosti gaťo hwězda se sřwauj Panna za wrahtyni, za čarownici weřegně (na kazatedlnicích?!!) prohlassována, wyřčičena a tupena byla. —

Z Marigny byla Johanna do města Beau-
 lieu řečeného vedena a u vězení chována, od-
 ěudž prchnouti chtěla, což řdyž nešťastné se ne-
 podařilo, do pevnosti Beaurevoir řečené dome-
 dena byla, kdež gi San Lucenburský choti a smé-
 tetě odemždal. Tyto panj nešťastnau co milo-
 srdné sesiry přigaly a přigatau snažně žádaly,
 by ženským rauchem se odjla, an gegi nepřátelé
 za nehvěřšj přečinění to požádajj, že se muž-
 škým oděvem odjvá. — Žádost těchto usle-
 tilých panj tať srdečná a přjvětivá byla, že
 Johanna napotom wyprawowala, že řdyby to by-
 la učinila, toliko ř vůli těchto upřjmných bylo
 by se to stalo. „Než bez vůle Bžji, pravila,
 tohoto oděwu neodložjm: geště čas není.“

W hradu Beaurevoir w pospolitosti těchto
 upřjmných, Panna za čtyry měsice chována by-
 la; a to byly nesnesitelnějšj doby gegjho
 žalářowánj; nebo žlostj horaucjch Angličanů wzteř-
 lošt giž w gižlivý plamen hrůžotrastné po-
 mly wyrazila. Pařjžšťá universita, biskup z Beau-
 vais Petr Cauchon, a wyšetřugjcj stráž u vě-
 cech náboženských (inquisicj) wsse ř zhaubě Pan-
 ny wynaložila; pročej od Burgundčanů wydá-
 na, by w řádném saudu, gaž pravili, sauzena a
 tať před celým světem potupena a ohavnau
 smrtj co čarownice odpravena byla —

Dusse Johannj až ř smrti smutná byla;
 žvlášť pať trávná péče o krále a wogjny a
 o město Campiegne, gež Angličané oblehšje, co
 řetěžem sewřeli, mysl gegi gjmala, tať že se domnj-

wala, že musí z wězení wywážnauti, a úzkostj přepiatým ku pomoci přispěti. Nadarmo gi blahoslavených napemínaly; taková úzkost nestátnau pogala, že gednoho dne okenem wysoké wěže skočila. A wšak blahoslavené, gaž sama napotom pravila, nad ni se smilowaly, a od smrti, kterauby ne ze zaufanliwosti, ale z přjlišné starosti o město Campiegne, sobě byla učinila, gi zachránily. Strážnjci nestátnau skoro bez sebe na hradbách ležjci našli; neměděla co se s ni dalo, a musili gi powědjti, že okenem z wysoké wěže hradu Beaufort skočila —

Mezi tjm započaté smlauwy se skončily. Za 10000 franků, za kterýžto počet každý zagatý, bez rozdjlu, králi dle starobylého obyčeje wydan býti musel, Jan Lucenburský Pannu Angličanům prodanau wydal. Mež dlouho po smlauwě Angličanům wydána nebyla, poněwadž wémoda z Bedfordu peněz neměl. A protož dne 4ho Srpna stawy Normandie a giných dědin powolal, a powolaw penjze dáti kázal. A tak sami Francouzi za Francouzské zlato zbožnau a rekownau Johannu, genž ge z hanebného cizinců a starých nepřátel otroctwí wyprostila, kaupili, by Francouzští saudcomé k haně wesskerého Francouzského národu a k potupě krále Karla VII., nad newinnau djwau, od celého swěta opuštěnau, usudeť ohavné smrti wynešli. — Horn padněte, a pahrbky přikřente nepravost takowau! — Ubohá djwka w šesti měsječích swého žalárowání z gednoho wěže-

ni do druhého co zaumyslná vrahlyně vleče-
na, konečně do Rouenu, kdež Anglický král se
svým kmenstvem přebýval, přivedena a do věže
hradu zavřena byla. Pařížská universita šest
audů k sněmování a k saudu Panny odeslala.
Dne 3ho Ledna Petr Cauchon ve gmenu An-
glického krále proti Johanně, rádným, galž
pravili, způsobem w saudu wywstal, totiž: že bez-
božným způsobem proti sw. zákonu gednagje,
mužským oděvem se odjvá; ozbrogenau rukau že
wraždy spáchala; posetilemu lidu namluwila, že od
Boha poslána gest, že tagemstwí Boží zná, tjm
Bohu se rauhá, a že mimo to giným pohoršli-
vým, bludným a kacířským věcem učí; a že zra-
dy a giných zločinů proti královské Gálosti (t.
g. krále Anglického) se dopustila. — Westližebn
wšak těchto zločinů Johanně se nedořázalo, tedy
Angličanům že wolno gest, dle své ljbosti s ni
nakládati.

Mezi tjm ubohau djwku w temném žaláři, pau-
ty, těžkým řetězem k slauwu upewněnými sepiar-
se utowali, ano někteří swědkové swědcj, že na
počátku w úzké železné kleci zavřena byla. A
wšak nehwjce strážníci newinnau trápili a mu-
čili, — zběr Anglických drábů, pacholků, a chlapů
newřdiwočilegšj a newřlötřilegšj. — —

Petrowi Cauchonu nehwjce na tom záleža-
lo, by mnoho giných na odsauzenj newinné podjl
bralo. Kdo nechtěl, nechtě musel, a žádný spo-
genec, dořawád saud trwal, z Rouenu odebrati se

nesměl; velmi opatrně gednal lštimý Petr, by sám toliko w zlaui nepadl powěšt. —

Š potlačil na stolici pastýřské sedjci nágemnjš zmučenau newinnost; mnozi saudcowé soběctwjm puženi, co malichernj padauchowé nášlonnosti Angličanů hledagjce, ginj gich hněmu se obámagjce, š straně lštimého Petra se přidali, ducha nemagjce, proti do nebe wolagjci mu bezprawj- hlasu pozdwihnauti. A wššak ne wšši čni zrádci šprawedlnosti a powinnosti se štali: i tuto Gamaliel w radě seděl; gměno tohoto melebného muže gest Mikuláš z Houpeville, šterý gašožto wěrný sluha Boží a šwaté šprawedlnosti obrance, w prwnjm šhromážběni; wěregně wyžnal, že Petr Cauchon této při saudcem býti nemůže, an žádnému wolno nenj, w šwé wlastnj při usudeš wynešti; mimo to, že Šohanna duchowenštwem w městě Poitiersu u přítomnosti ctihodného arcibiskupa Rheimsšského giž žšauššena byla, a že tito melebnj mužowé žádné winy na nj nenalezli.

Š žgitřel se náramně žuřimý Petr; a protož ctihodného Mikulášše hned š sobě powolal: a wššak powolaný odpowěděl, že mu podbán nenj, an do geho biskupšského ošeli nepřináležj. Nic wššak méně šlowútný Mikuláš gat a do žaláře, w tětěž wěži, šde Pannu mučili, umržen byl: tam mu špogenci Petrovy pohrůžky činili, že ho buď utopj anebo do Angličš wženau, budeli taš hovořiti; potom ale přátelé Mikulášše předc ž žaláře wyprostili. Pročěž opravdomš napotem w pozděgššim wyšetrowánj tohoto hanebuého a

zlopowěstného saudu přisežně mržnal arcibiskup Demetršý, že ani jeden saudce samostatný nebyl, poněmadž každé slovo hned napsáno a za tepla Angličanům podáno bylo.

XIX.

Není možná zápaš wznessenosti a pauhé newinnosti s zemšťau nešlechetností a se lší lidšťau úplně wysřati. Od 2ho Unora až do 20ho Kwětna wysřetřowání pořád trwalo. Wedlé wrřčenj mnohých swědků, u wysřetřowání gažto přjsedjci přítomných, ani žádný saud to nebyl; anobřž zlotřilé spiřnutí lšimých ukrutnjků, genž rauchem práwa a sprawedlnosti se ukrýwagjce, newinnau usmrtiti w gedno se seřli. —

Gať mile wysřetřowání se započalo, padesát i ředesát přjsedjci přjtomno bylo: potom ale u přjtomnosti toliko některých, ano řoro wzdyčň gen w žaláři Johanna wysřýchána byla. Paťli gi od rána až do wečera daremnými otázkami mučili, a gať poplassenau laňku řtwali; nebylo ani na tom dosti: i gegjch odpowědj zle užjwáno, tať že z nich nové auřladné otázky wysřowali, a wysřowanými ubohau zase w řeči polapiti se snažili. Unáwenj přjsedjci se rozmrželi, an saudcomé mnohořrát a mnohými způřobň tať nepořádně se tážali, že pomatenost otázeř patrná byla; ubohé Johanně ani přmeryřřleti, ba ani řoro odpowjdati wolno nebylo, an wřřični na gednau co hřdla měli řřičeli, pohřžň činili, a hanli-

vojmi slovy doráželi. Johanna plačíc prosila: „Milj Páni, račte gedem po druhém mluwiti a se tážati.“ — Než oni žádné dbý nemagjce, tjm wjce tupili a haněli, ano prosjci, na těle zmučené a na mysli zformaucené ani toho nedopřáli, by w chrámu Páně před cltářem posily a potěchy nabyla. — !!

Král Karel VII., gehožto cti tento saub wlasně se týkal: — an nikoli pro sebe, anobrž pro něho Panna bogowala, gessťo on sám w gegi ruce meč swůg wložil, k wykaupenj té, genž geho samého wyswobodila, ničjm nepřispěl. — Toliko z některých listů Pařížské university wyswítá, že na počátku o gegjm wykaupenj řeč byla; ale gen řeč. — A tať ubohé, od nemděčných přátel opusťené, aublanjm nepřátelům wydané, wssudy w osidla lstiwých a neswědomitých saubců zapletené, pohrůžkami zděšené, hrubým a nelidským naplábánjm zlotřilé zběře Angličké zmučené, z Církwě wyobcované, wssj rady i lidské pomoci zbawené, a wždy ukrutnau w každé otázce sřrntau smrt před očima magjci, poslednj bog bogowati bylo. A wssak ta, genž od swých bohabegných rodičů ničmu, než modlitbě Páně a Aposťolskému wjry wyznánj wyučena nebyla: nynj pokogně nepřátelům a doktorům Sorbonnským do očí hledjci, wcleučené (?) muže w rozpačiteřt umádj, a kdykoli w blesku swé newinnosti předstaupj, wsse gich liliwými otázkami protkané řesnowánj nagednau protřuge. Geřliže dřjme newubatněgssj rytjři gegi reřownosti w bitwách dosti nadiwiti se nemohli: nynj teprw před twářj ohawné smrti a swých

ufrutných nepřátel pravdu svého seslání stvů-
gjc, nadpřirozenau na gewo dáwa rekonost, a
dávagjc, saudcům, we gmenu Anglického krále
shromážděným, porobu Angličanů we Francouz-
sku a wjtěžswoj a sláwu wšsem wěrným Francou-
zům zwěstuge, a zwěstugjc, co wěstěyně Boží
předpovídá. —

Braucj láskau až dosawád nemděčnému králi
oddána, bez hněwu wšse mučení, nemilosrdnými
Angličany činěné, w trpěliwosti snášj. Bez ostý-
chání a bez strachu, by saudcům odpowjdała, pra-
wily hlasy blahoslawených; a Johanna gich na-
pomenutj uposlechnauc, žádné strasti, žádné wy-
myslené přjsnosti se neleká. —

„Sprawdowě, zwolal jeden wznessený Ang-
ličan w radě, toť dobrá osoba, kdyby gen Angli-
čanka byla!“ —

A hle! tu dobrau osobu mučegj! tu dobrau
osobu na smrt potupnau wydávagj! tu dobrau
osobu, naslogte! brzy na poprawistě powlekau! —

Johanna až k Papežské stolici appelowala;
a tjm — dle práw časů tehdegssich — wesskerý
saud zarazila. A wšak na gegj appelowánj saud-
cowé žádné dbý neměli; ano zlotřilý Cauchon
přjsně zakázal w spisjch o tom zmjnků činiti. —
Z gegjch wesskerých odpowědj dwanácte artikulů
(článků) bez spogenosti, bez dbý na okolichosti
zmjrnugjcj, wšwětlugjcj aneb stvůgjcj wyňali,
a wyňaté patrnu lžj spogené biskupům, direktorům
a giným učeným mužům strany Anglické k potvrze-
nj předložili. — Než i to marné bylo, an mnozi

buď mjrně a smjřenliwě, aneb aspoň dwogsmysl-
ně a negistě se wygádrili. A protož znou ra-
něnau laňku štrali, a řnásili, ř pohrůřám, ř swe-
denj nynj autočistě brali; nebylo žádného i nen-
hanebněgšjho prostředku, gehožby nebyli užjwa-
li. — Geden z těchto lotrů, Mikuláš l' Dyseleur
řečený, w přestrogeném oděwu do gegjho žaláře se
wkradl, by Pannu lřimau radau ře lři a ř od-
powědēm proti sobě čeljcjm uwedl; ano' gediná
žádost těchto padauchů byla, by Johanna sama
swau dobrau powěst a čest před twářj celého swě-
ta zlehčila a hanu na se uwalila. Peřelnau lřj
gi podwedšse donutili, že řrátkě wygádřenj, gimž
mužského oděwu se odřekla, podepsala, při čemž giný
list podložili, w němž wssecky zločiny, z řterých gi řby
winili, napsány byly. A gař mile lřtimě podlo-
žený list podepsala, hned gi do tužšjho žaláře
unrhli, ženský oděw wzali a mužský podali, by
ho oblekla řázali, a řbyž pro řlud mužským odě-
wem objti se musela, co hrdla měli, břiřřkali:
„Opřtowané řlesnutj, pád w minulé nepravosti,
řmrteřlný hřiř, rauhánj, řacěrřřwř a čarowánj“, a
řám Bůh wj co wssecko! — A hned zase pacholci
ubohau ř řaudu wléřli. —

Giž zase smrt před očima nešťastné dívky; ona vyšla nyní poslední w blestě své newinnosti ústa swá otvírá řkouc:

„Ano, blahoslavenj nebes obywatelé še mnau
rozmlauwali, a škrze ně mi Bůh weliké milosr-
denstwj prokázati a odpustiti ráčil, an gšem z
lásky š bjdnému žiwotu, wámi podwedena, prawdu

zapírala. Kdybych řekla, že od Boha poslána
negsem, zatracena bych byla. Ano gestě gednau
to orafugi: Bůh mne poslati ráčil, a giž cde
čtvrtka hlasů blahoslawených mi zvěstováno, že
bych se velikého hříchu dopustila, kdybych prav-
du nemluvila. A protož vše, cožkoli jsem od-
molala, že strachu a z hrůzy před upálením od-
molala jsem. Peroně věřím, že to hlasů blaho-
slawených gsau, a že od Boha vyšly. Načkoli
gste se mne tážali, vždycky pravdu pověděla jsem
vám."

Dím skončen byl poslední výslech. Petr
Cauchon vycházeje z radnice, k Angličanům u
velikém počtu u dveří shromážděným řekl: „Do-
bře! Dobře! upokojte se; dokonáno gest!" —
— Angličané a někteří přísedjci volali: Pe-
lapena gest! ginjale svědomitější velmi truchli-
ví byli.

Ano dokonáno bylo; poplazená a raněná
laňka až k smrti usťována byla! Než gať mno-
hokrát osjdlá protřhala, gať mnoho peněz, stříbra,
zlata, těchto bůžků světa, gať mnoho práce, lži,
bezpraví, podvodu, nespravedlnosti a násilí saub-
ce a doctory Sorbonnské to stálo, by se dawa-
tenáctileté, vši lidské pomoci a rady zbažené
djmfn zmocnili! — — —

Příští den, v auterý 29. Května, nové shro-
máždění k vynešení usudku smrti známéno bylo.

XX. •

Petr Cauchon a ti, kteráž pomolati za dobré uznal, u velikém shromáždění se sešli, by Johanna poslednjkrát saudili. Když již vše, cožkoli vyšetřováno, přečteno bylo, hned saudcové bez dbý na právní obvyčejný způsob k vynesení usudeku se hotovili. — Gať neprávě v tom sobě počínali, z toho poznati lze, poněvadž ani na to dbý neměli, že Panna odvolání, ku kterému jí Istivý Mikuláš l' Oyseleur v žaláři navedl, ani nerozuměla, že zločiny, z kterých jí vinili, nepravdivé býti pravila, a že oděv mužský pro strážníky odložití možná nebylo — a t. d.

Bylo 42 sebraných hlasů, klonjících se k hlasu opata z Fecampu, který prohlásil, že Johanna v minulé nepravosti, gichžto se odřekla, zase upadla; a však že slušné a pravé to, by jí gesté gednau, čeho se odřekla, přečteno bylo; učení také církve by se jí na pamět uvedlo a vysvětlilo; potom aby jí dva saudcové za bludnau, za kacířku, za čarownici prohlásili, a prohlášenau světskému právu s tou žádostí vydali, by s ní milosrdně nakládáno bylo. — Než v takových okolnostech žádného milosrdenství nebylo; proč tímto vlastně usudek smrti nad newinnau vynesti. —

Když první prauď bolesti Pannu přessel, a tenž, gehož k ní poslali, ztrápenau potěšil, an tu blest gegi čisté a neposkvrněné, Bohu Zwürcki oddané duse v úplném blestku vyrazil, gafo slun-

ce mračny zafalené chmur černočelných vyrážj. Od té doby gegj mysl od swěta k nebesům pozdwižena a k Bohu obrácena byla. A gediné za odpusttění hříchů prosila, by od nespravedlivé lidské před spravedlivau Božšťau stolicí očistěna přistaupila. Potom knězi zfrausseně se zpovjdała, moraucně žádagjc, by i nesywětěgšj Swátostj, kterauž swěta Spasitel při poslednj wečeři, prw než k wyssinám ništa poprawissťného křácel, ustanowiti ráčil, a kterau gj, ač mnohokrát prosila, odepřeli, zaopatřena byla. —

Kněz o této žádosti k smrti se připrawugjcj Panny biskupa zprawil, kterýžto některé bohospowce powolał, co činiti, se radil; a usnesh se, by gj Wečeři Páně a wssjm, cožkoli žádala, posłauženo bylo. A tjm saudcowé Pannu opravdowě za neminnau, ač nechťjce, prohlásili, sebe pať za winné před celým swětem dali, an knězi powolili, by gj rozhřessenj takowých hříchů udělil, pro které gj z cjrkwě wylaučiti práwě mjnili. — Byloli tedy kněžské rozhřessenj platné (a proč by nebylo?), tedy žádného práwa neměli, Pannu z lůna cjrkwě wyobcowati. Tak maudrost tohoto swěta kolo bludů probjhá. — — —

W demátau hodinu ráno wstaupila Johanna w žensťém oděwu na wůz poprawissťný. W prawo podlé nj seděl gegj zpowědlnjš Martin l' Advenu, mnich Dominikánsťh, w lewo kat San Masieu. Přes osm set angličťhých zbrognossů, kygmi, meči a kopjmi ozbrogených wůz obklopowalo; každj giný se obáwal w tak strassném zástupu na

Pannu promluvití. Když gi licemi města Rou-
enu wezli; an tu se dral divokými zborny člověk
celý poděšený a zaufankivosti plný, tak že kdo geg
widěl, se domníwal, že připravená hranice nikoli
po Panně, ale po něm swá zplameněná ústa otví-
rá. — A tážete se, přátelé milí! kdo gest člověk
ten? Gestíť to Mikuláš l' Oyseleurs, onen zrádce
Sidáš, genž swé posvěcené kněžské rauchó newin-
nau krmj zbarwil. — Walnými zborny hrůzostraš-
ných zbrognošů se prodraw, na vůz wyskočil, by
mu ta, kterauž zradil, odpustila. — A ta, genž
na bogistých pobité nepřátely plakala a křivila,
ta, genž umjragjicjho nepřitele wzhůru pozdwihu-
gic, křesťanský těšila a napomínala, by litostj
nad hříchů a kněžským rozhřessením s Bohem se
smjřil, i tomuto zrádci na důkaz odpustění ru-
ku swau by byla podala; než Angličané nad po-
táním swého spogence tak se rozgjtřeli, žeby ho by-
li w swé wztečlosti hned zabili, kdyby mu Hrabě
z Warwiku nebyl rozkázal, by z města, gestliže
mu život milý, hned se klidil. — Mezi tjm Pan-
nu přes náměstj okolo chrámu sw. Salvatora wez-
li; každý kdo gi slyšel a widěl, s gařau zbožnostj
dusť swau Bohu a wšsem milým Swatým porau-
čela, gať wraucně se modlila, litostj nad newin-
nau plakal; každému srdce hořem usedalo. Giž
na místo přigeli. Poprawistě bylo lidem posáto;
byly wystaweny tři lessenj, gedno saudcům, ge-
dno přítomnému duchowensimu, a gedno u hrani-
ce newinné, na smrt wydané Panně. Bylo kázanj
we Francouzském gazňu, potom biskup Johannu

napomínal, by spasení své duše pamětlivá byla, a winy své želela. A však Panna bez napomenutí již na kolena padla, Boha a všecky milé Svaté rozhovajíc a za milost prosíc. Především ty Svaté a Světice Boží za přimluvu prosila, jenž jí až posud cestami tohoto života doprovázeli. Pamětlivá umírajícího světa Spasitele na kříži, všecky lidi, své milé vlastence a přátele Francauzy i nepřátele Angličany, by jí odpustili, čímkoli komu z nich kdý ublížila, prosila, gaťoť pak, že i sama všem odpauští, pravila. Potom všecky přítomné žádala, by jí na svých modlitbách připomínati neopominuli, prosíc i všecky přítomné kněží, by každý Mši svatou za ni obětoval. —

Přes půl hodiny kličíc se modlila; potom Petr Cauchon gestě gednau wynešený nad Johannau smrti usudeť opětowal, že totiž lstiwým a pokrytšým srdcem bludů, zločinu modloslužebnosti a spogenosti s Belzebubem, knížetem rotny pekelné, již gednau se odřešla; a však zase křiwopřísežně w tytéž neprawosti padla. Pročeť My, mluwil dále, prawj saudcowé (?) w radu s ginými učeními a zkusšenými (?) muži Wás (Johanno) za bludnau, kacířku a čarownici prohlášugeme, gaťoť i to, že Wy nářazliwý aud gíte; protoť Wás z lůna Cirkwe katol. wyobcowawše, světskému práwu s tau žádosti wydáváme a odewzdáváme, by s Wámi milosrdně gednalo, Wás na smrt newydalo, ani žádného wasšeho audu neporustilo." — Wedlé starobylých církewních zářad a

práv nesmí duchovní mocnost žádného na smrt vydati a učiniti, by krev lidská vylita byla; pročť Johanna světskému hrdelnímu právu odezdána býti musela; při čemž každý spravedlivý se domníval, že světské právo vyšetřovati bude, gaťým zúřsobem a gať dalece obžalovaná i proti politickým zákonům se prohřešila, by se u vyšetřování uvidělo, zdali tohoto milosrdenství hodná jest? — A však tuto ani toho nejmenšího se nestalo; strana světská ani usudku newynesla, a Panna k upálení odsauzena byla. —

Když Petr Cauchon řeč svou dokonal, Johanna kříž umučeného Spasitele žádala; i hned geben Angličan kříž z hole své vyňal, a vyňatý Panně podal, kterýžto uctivě poljbic na prsech mezi oděvem zapemnila. Ljbal a slzami smáčela sv. kříž, na němž světa Spasitel co newinný Beránek umřel. — Potom ctihodného kněze Martina l' Advenu prořila, by jí kříž z chrámu Pánně přinesl, a přinesený prvo než skoná před očima držel; a pak obgamšši přinesený sv. kříž, Bohu, všem milým Svatým, svatému Michalu Archangelu a svaté Kateřině, která jí až posud všude vodila, se poraučela.

Zuřjcím drábům již dlouho toto smutné divadlo trvalo; pročť řádu, an nešťastnou na lesšení těšil, pohrůžky činili, volagje:

„Nuže mistře! což chcete bychom zde dneš obědvali?“ — Po těchto pohrůžkách zlotřilé Anglické zběře, Johanna řádu řomý: „Čiň, co tvá povinnost láže,“ odezdána byla; a hned při-

staupivšše dva katané, s lešeni gi wlešli; posledně sw. kříž obgala, a kolem wzhlédnauc záslupku pozdramila, a od Martina kněze doprovázena dolů sšupowala. A tu někteří zlotřilí Angličtí drábové chopivšše se tiché holubinky k hranici gi wlešli. Ona wšak we wrauci žalostné modlitbě potad nešwětěgšši gméno Ježíš wzýragje nařikala: „Kouene! Kouene! což poslední mé obydlí gíť? —“

Potom gi dle obyčeye hlavu zawázali, a na dštu wšedši gegi domnělé winy narsali. Nyni Pannu k staupu uwázali. — Wedlé ni stál kněz Martin l' Advenu, wěrný sluha Boží. S podpálili hranici; — giž giž gizliný wyrážel plamen, a bratr Martin ani z místa se nehnul, anobrž o dušši bráhu, sobě swěčenau pečowal. A wšak Panna i w posledním okamženi tolik síly měla, že ctihodného kněze napomínala, by dále od hranice se odebral, aby geg kolem wyrážegjící plamen nepopálil. — A tať ani užrutná smrt ohně, genž oděw Panny giž giž žžíral, statečné a dobré mysli neporazila, tať že w poslednj době gessťe o giné pečowala, gessťo ginj w rowných ošlostech wíce mrtwi než žiwi býwagj. — Potom gessťe kněze prosila, by sw. kříž před gegjma očima držel a gi w posledním bogi napomínati neopominul. A hle! w tom i Petr Cauchon blížě přistaupil. Panna, genž wšsem odpustila, k tomuto bohaprázdnému saudci, by geho swědomj, w tuhém snu pohřizené se probudilo, mluvila řkauc:

„Běda! gí wincu wassj umjram; nebo řdybyste mne byli cjrkwjmu wězenj odewzdali, a mým nepřátelům newydali: nebyla bych tu! Běda! běda tobě město Rouene: nebo ty pro mé usmrćenj mnoho trpěti budeš!“ — —

Hranice tať wsofá byla, že plamen žpone- náhla wzhůru řnessťastné wprážel: to řat žname- nage, milořrdenřtwjm hnut, rád by byl gegj muřy ulehčil; ale — nesměl. — A řdyž řonečně gíž- liwý plamen nad hlavau mučedlnice ře řrážel, a ona ohněm a dýmem žahalena byla, posleďně řwě- cenau wodu žádagje, řw. Mjchala Archangela a wřřeřř Swatě o přjmluwu wzřwagje, Bohu ža wřřeřřo prořázané dobré děkowala; a řdyž gíž plamen gi zachytil, a ona umjragje hlavu naklo- ňowala, posleďnj, gjmž hlařitě a řrozřmitedlně wo- lala, bylo řlowo: „Sežjřři! Sežjřři! Sežjřři!“

Toto wěčné lářřř řlowo, gjmž umjragje ře řwětem ře rozlaučila a nebe pozřrawila, i nenřa- twrželegjřřj řrdce pronřřřlo. Blijže hranice plápo- lagjci řtál gedem diwořřý Angličan, řterýžto w řwém hněru přjřahal, že řám řwýmá ruřama dřj- wj ř hranici řnářřřeti bude, by tato žlořečená ge- řřřterřa, gař; Pannu nazřwal, řpálena byla. Gíž gíž co přjřahal řplniti mjnil; w tom ale žařřlechł posleďnj wolánj umjragjci mučedlnice. Swatým úřařsem přeřwapen byl; a hned ře mu žďálo, že wiďel bjlau holubici ž hranice ř nebi letěti; hrů- ža nesmjřná pogala ho, a omřďčený na řem ře wrhl. Š muřřili geg odněřti, a teprw, řdyž ře napil, žaře obžiwł; a wřřař řořoge neměl, dořa-

rád se nerozpozýdal, a zlého, gež Panně učiniti mýnil, neželel a ho nelítomal. —

Wsse, co Panna předpoměděla, se naplnilo. Wémoda z Bedfordu brzy umřel — léta Páně 1437. Paříž dobyt, Angličané vyhnaní; 1449. požbyli i město Rouen, a s ním celau Norman-
dii: tu teprw král Karel VII. na Johannu, kterau za dob nešťastněšších tať nekrálovštn opustil, si rozpomněl, chtě gegi památku ode wšši hany a potupy, i sebe samého očistiti. — Sned we-
blé plncmocensij Papežem uděleného povolal arcibiskup Rheimšský s biskupy Pařížškými léta Páně 1455. dne 17. Říšoradu mnoho meleuč-
ných duchowních i světských mužů k newému wy-
šetřowánj. Přátelé i nepřátelé Panny, mnecji, kteří pod gegim prapercem proti Angličanům bo-
gowali, svědkové minulého saudu, gegiho zagetj, žaláťowánj a odsauzenj, přeběšši saudcové a ža-
lobnjci, rššični znoum wyslýcháni byli. — Po
wysšetření a přísném zkaussenj saudcové usudeť
wynesli, že saudcové, gež Pannu na smrt wyda-
li, proti práwu a spravedlnosti se přečinili; že
minulý saud neplatný, Johanna newinná, čistá,
a wšši winy prázdna gest, a že gegi přátelé a
příbuznj cde wšši hany světské očistěni glau.
W městě Orleanu, gež osmobicdila, w Rouenu,
kdež obětowána byla, památníky k gegimu osla-
wenj na zemi, postavili, a třetj léta Páně 1820
w Domremy, w otčině mučednické Panny posta-
wen byl. —

Uvádí sice historie starých Řeků a Římanů
jména osob znamenitých, hrdin, chrabrých a vel-
kodusných mužů, kteřížto z lásky k vlasti život
svůj položili, krev vycedili; uvádí i takové,
jež země i národy podmanili, a podmanivše
kostmi pobitých v krutých bitvách, hlavy své
měnčili: a vsať byloli kdy mluvn některého po-
hanského národu takové reky, jako Johanna z
Arku, Panna z Orleanu, která, ne pro svou, ale
pro čest a slávu Boží a pro krále svého bogo-
romšši, na bogistých i po slavném vítězství ni-
koli na svůj meč, anobř w nehlubší pokore
vzhůru k Bohu Otci světél, odkud vše vítězství
pochází, patřila, a slzícím olem dolů na pobité
v krvi tonaucj nepřátely hleděla, a všem koneč-
ně sama zmučená umjragjc odpustila a za ně se
modlila ??? — — —

„Meči Francouzská!“ tímto názvem zvěčnila
vděčná vlast udatného rytíře Bertranda du Ques-
lina. „Meči Boží!“ gest jméno, jež drahé památ-
ce zbožné rytířky a mučedlnice Johanny Panny
náležej! — —
